

НА СЛІДІ

ЖУРНАЛ ПЛАСТОВОГО ЮНАЦТВА

Ч. 2.

СЕРПЕНЬ 1947.

Р. І.

Р. Кедро

Скобине гніздо

(Уривок)

О, молодосте, запашний напою!
О, іскрометна і золотокрыла
Надіє душ, що силою хмільною
Поїла серце, землю золотила!
О, юносте, як тужно за тобою,
Як швидко ти минула й відлетіла!
Роки промчали, як в степу булані,
І, бач, у нас вже посрібляли скрані...

І тільки спогад нитку золоту
Снує в минуле. Як старе похмілля
Бурлить у жилах! Знов вітри гудуть,
Вітри моєї юности й весілля...
Так ми жили! Як ханові в степу,
Запах мені евшан — чарівне зілля.
Червона калина гнеться в лузі:
І бачу тіні молодечих друзів.

Були у нас пройдисвіти-мандрьохи,
Ще й баламути, хлопці як дуби,
Не в однім сні їх кусали блохи,
І дощ їм не один кропив чуби:
Всіх попадянок знали й всі дороги
Від Сяну по волинській степи!
Бо і куди ще біс їх не водив,
Отих славетних Лісових Чортів?

А Лицарі Залізної Остроги?
Хіба ж не снились їм старих закліть.
Слова магічні, й сиві обороти,
І у поході блиск рудих багать,
Де місяць піднімає срібні роги,
Мандруючи понад хребти Карпат,
На Маківці стара стрілецька слава,
І ржавий меч, і мріяна держава?

А Чорноморці, що живлу жисткому
Довірили свою юнацьку долю,
Над піщи мандри і затишся дому
Злюбили пінних вод пливку сваволю,
Чи в Чорне море — на дошках по-
рому —
Не вирушили б по козацьку волю,
І чи крізь вихру й вод скажений
бунт
Їм не ввижавсь ворожий Трапезунт?

Усе пливе. Плили і наші літа,
Як білі човники по океані.
Стелвся шлях, і даль була відкрита,
Та закрутили воду вихри п'яні,
Зірвалася буря й рознесла по світу
Нам човники між люди окаянні.
І хто пропав у дикій метушні,
А хто живий осів на міліні.

О, друзі молодости золотої,
Чи десь по світу ходите у латах,
Святої мрії непоборні вої,
А біль, і туга, й помста — ваша
плата?

Чи не схотіли ви землі чужої,
І може так в зазоряних Карпатах,
Де ність печалі, склавши білі шагра,
Чекаєте і нас при Вічній Ватрі.

Три дні...

(Після Ювілейної Зустрічі 5.—7. липня 1947 р.)

Три дні Ювілейного Свята Весни, нашої великої зустрічі в альпійському Міттенвальді пройшли у далеч із нами і пролинули мимо нас у минуле. Сьогодні вони вже історія:

Пластова зустріч у Міттенвальді — найбільша зустріч пластунів у дотеперішньому розвитку Українського Пластового Руху, перше наше міжнародне джемборі, перший наш соборний зліт. Це факти, що говорять самі за себе. Про дальшу оцінку історії можемо бути спокійні.

Могли бути недоліки в технічному переведенні самої зустрічі, більші чи менші, для посторонніх людей нераз зовсім непомітні, та важливою була наша воля вчинити Ювілейне Свято Весни гармонійним виявом зусиль нас усіх. І сьогодні ми сповнені свідомости, що зустріч у Міттенвальді це черговий граничний камінь на шляху нашого Пластового Руху.

Дош, болото... Гарячі дні... Зоряні гірські ночі... Тричі чудова, кожного разу інша ватра... Тяжка таборова служба, пластові гри і змагання, виводжувані з юнацьким запалом і завзяттям... Дружні зустрічі й розмови із пластунами і скавтами інших народів... Тисячі зусиль кожного з учасників Ювілейного Свята Весни... Все це дало нам прекрасний, повен глибоких і світлих моментів образ нашої останньої Великої зустрічі, що його кожен з нас понесе із собою дорогим скарбом в дальшу життєву мандрівку.

Але найбільшою цінністю, найкращим досвідом прожитих нами спільно днів — це свідомість, що кожен великий задум, кожен чин, кожен великий рух здійснюється й довершується цілою низкою дрібних, іноді незамітних починів і діл одиниць.

Будують ватру (фото М. Калинич)

Зустріч у Міттенвальді — це вислід **Вашої** праці, юнаки і юначки, це — нагорода за **Вашу** працю, друзі пластуни.

Коли при найближчій ватрі, зібрані в дружньому крузі пластунів, ви згадуватимете незабутні липневі святованські ватри Ювілейного Свята Весни, всі щонайкращі моменти Ваших пластунаських змагань, — усвідоміть собі, що життя ставить і ставитиме перед Вами як одиницями і ще більш перед нами всіми як збірнотою ще багато боротьби і змагань, ще багато великих завдань, що їх треба буде виконати, здійснити.

Усі дорогі нам задуми, найкращі наші мрії сповняться **тільки тоді**, коли **кожен з нас** на відтинку, що на ньому **він сам себе поставив**, або на якому

Привітання чужинецьких скавтів (фото М. Черниш)

поставив його провідник, виконає **якнайкраще** — прикладаючи всіх своїх зусиль — **приняте на себе чи доручене собі завдання**.

І Ви всі, друзі юнаки, що нераз без усякої спонуки і без будьякого заміту — з почуттям великої відданости і любови до нашої спільної пластової справи — виконували тисячі дрібних і тисячі великих завдань і наказів, заберіть з собою в дальшу Вашу життєву дорогу глибоке почуття, що Ювілейне Свято Весни 1947 року це **Ваше** діло.

І хоч ніхто з пластового проводу не в силі висловити кожному із Вас зокрема признання за Ваші осяги, чи вирізнити за Вашу справді пластунаську поставу, то хай найкращою нагородою для Вас буде Ваше власне почуття виконаного Вами, добровільно прийнятого на себе обов'язку.

Три дні, що про них говоримо — це свято. Поставу, що її Ви виказали тоді — під час урочистих відкриті і ватер, під час святкових змагань та ігор — мусите задержати й виказувати і в будні, в щоденному пластунаському житті! Українська спільнота й ціле людство потребує сьогодні тисячі й мільйони юнаків, що проіняті правдивою ідеєю Пластового Руху дадуть народам нові здорові кадри проводу і допоможуть ім перемогти всі труднощі на твердому шляху до великого Свята Весни Оновлених Націй.

Три дні великої ювілейної зустрічі в Міттенвальді — це доказ і закріплення віри, що ми на правильному шляху, що —

ми в похіді!

Ватра розгоряється

Пластуни!

...Ми знаємо, що запорукою нашої вічної живучости, нашої єдности і спаяности є наглибні основи нашого Руху, наша, в наших серцях вічно жива, Пластова Ідея.

Пластуни! несемо прапор Пластової Ідеї, щоб вдержати його і щоб, врешті, як надійде довгожданий час, донести його і передати несплямленим до рук української молоді на Рідних Землях.

Цей обов'язок накладає на нас 35-літня традиція нашого Руху і ми віримо, що Всемогучий поблагословить наш труд та успіхом увінчає наші зусилля.

(Із наказу Головної Пластової Старшини в день відкриття Ю. С. В.)

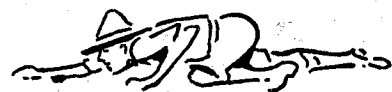
35-літній ювілей Українського Пластового Уладу зустрічаємо далеко від Рідної Землі, на чужині.

Еміграційний побут несе з собою для наших людей безліч різних небезпек. Загрожує нам підривна робота ворожих українському народові чинників, загрожують злидні матеріальні і злидні моральні.

Будьте завжди свідомі тих небезпек!

Тільки зімкнутими рядами, в оперті на нашу 35-літню традицію і вірні наші Пластові Присязі — підемо в дальшу мандрівку, дальшій боротьбі назустріч!

(Із наказу Команди СУПЕ в 35-ліття УПУ)

На зустрічі в Міттенвальді

Напередодні офіційного відкриття великої зустрічі пластового братства, вечером, падав зливний дощ. Проте юнацтво не переривало своїх занять. Воно змагалось, — давало доказ практичних вмілостей. Виростали шатра і западливі руки мостили в нутрі болотяну землю пахучою фосою. І безупину новою наполегливістю сповнювало бажання, щоб не посоромитись перед іншими, щоб перемогти. І настирливо непокоїло питання: хто найкращим виявиться при першій пробі? Чий шатра добудуть найвищу оцінку? Який гурток покажеться найбільш вправним?

Але несупокій вселився не тільки в серця юнаків: Поруч з ними стояли в дощі нагальної зливи провідники, — скавтастри, оціночні колеги, члени пластової старшини. Їхня кмітливість таїлась у кутиках нервозно стиснутих губ. Здавалось, начеб то успіх чи невдача молоді на Ювілейнім Святі Весни мала рішати про вартість тридцятип'яти літ зусиль і праці низки відданих справі одиниць, для яких праця в Пласті була почесною службою для Батьківщини.

Була в цім змаганні дивна символіка. Було щось з пройдених доріг і одночасно рокування на будуче. Якже ж трагічними, непривітно — хмурими були в останні десятиліття шляхи народу? Скільки ударів дізнала й пластова організація впродовж свого існування? Й навіть свій ювілей доводиться святкувати їй не на узбіччях рідних Карпат, ні серед озер і тихих плес Полісся, а на фоні диких скель суворих Альп. Рокочуть громи, мов відгомін тієї хуртовини, що казала залишити нам рідні оселі й золоті лани пшениці. Луною відповідають гори, наче передвістям нової небезпеки. Захмарене небо скоує безнадією, вологість чужини пронизує тіло аж до костей.

А проте є щось сильніше від невдач, трагедій, громовиць, хуртовин, вологости. Цю істину знає покоління, що родилось і виростало в заграві пожарів, що з зараня вчилося з упадків вставати. Тут мабуть тайна несупокою нераз си-

вих уже пластових провідників. Їх бентежить питання, чи зуміли вони вогонь своїх сердець запалити в грудях надходячих на зміну гуртів; їх тривожить сумнів, чи перелили вони на переємників своє завзяття. Тому дощ їм не перешкода, а навпаки бажана поміч, юнацтво змагається в будові шатер, але одночасно дає доказ swojego гарту, свого пластового ставлення. Воно наділіє показує, що слова улюбленої пісні «Ніщо нам лихо, ні пригоди» не є фразою, але дійсно відповідають духовій настанові молоді.

І юнаки й юначки свій перший іспит здають. Їх запал перематає зовнішні обставини і тому щораз більше розпромінюються обличчя провідників. Це справді росте в Пласті новий люд.

По скінченні праці, як темрява сповивати починає ліс, загоряються біля шатер вогні, що гріють змерзлих і висушують вологість з одягу. Десь у простори лине в ніч радісна пісня перемоги і віри в майбутнє, бо всі свідомі, незалежно від того, хто добув перше, хто друге і хто останнє місце, що всі зуміли перемогти в собі кволість, що всі виявили гарт і завзяття.

Цей перший вечір залишив у всіх учасників свята перший, незабутній спомин. І цей неофіційний початок Міттенвальдської Зустрічі в дні 4. липня 1947 року матиме без сумніву більше значення, ніж само урочисте відкриття.

До відкриття ж стануло в суботу, 5. 7. 1947 р. на просторій площі 6.700 пластуни і 6.600 пластунок (около 150 сеніорів, понад 200 старших пластуни, понад 900 юнаків). Ювілейне Свято Весни відкрив з доручення Начального Пластуна в імені Головної Старшини її Голова сктом. др Фіголь. Писар Зустрічі відчитав святочний наказ, хорунжі піднесли під звуки гімну національний і пластовий прапор, а наприкінці промовив палко вічно юний Начальний Пластун сктом. Сірий Лев.

Від хвилини ж відкриття без перерви тягнулися різні змагання. В них поєднано природний, інстинктовний гін молоді

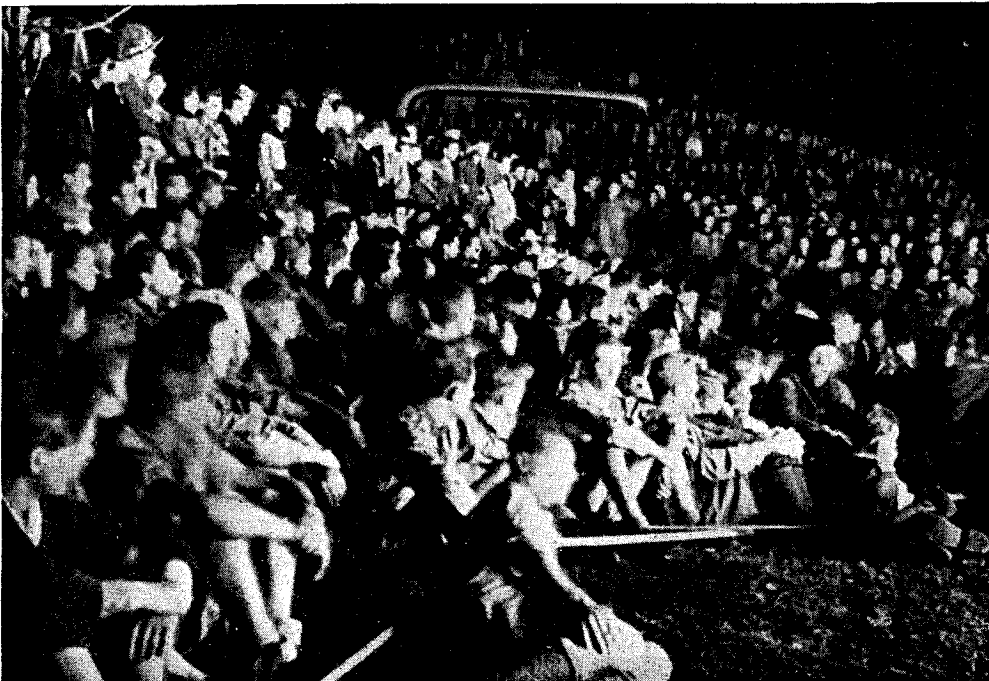
Будують таборів ворота
(фото М. Калинич)

до гри і до суперництва з ідеєю благородної служби тій спільноті, з нутра якої пластова молодь вийшла і якій потрібно буде сильних рук, палких сердець, тверезих умів і хрустальних характерів. Зокрема потреба твердих характерів казала звертати навіть серед найбільшого розгару суперництва увагу на те, щоб гра була завжди чесною. Поруч суто пластових гор і перевірки пластових вмілостей в терені (орієнтація і читання карти, гра Кіма, міри на око, піонірка, куховарство, рятівництво, сигналізація) та поруч спортових змагань (відбиванка, прорух) — старались гуртки і курені дати теж доказ, що небайдужою є для них наша національна традиція і культура. Тому зокрема треба підкреслити хоріві і танкові конкурси. Деякі конкурсні точки входили в програму святочних ватер і чарували глядачів так самим виконанням, як теж барвистію і красою одягів. Незабутній вид уявляла собою картина ночі під Купала спусканим вінків, танками, стрілянням через ватру, тощо. На мить здавалось, що учасники перенесені ген на полонини Карпат до дровної Криворівні, над Шибене, чи до Жаб'я, що кругом блукають тіні забутих предків, що зводницькі мавки поведуть кудись нетрями над дикі провалля. Успіх треба без сумніву завдячувати совісному простудованні етнографічного тла, мистецькому опрацюванні та старанній підготові, в чому головна заслуга зв'язкової австрійської курія П. Євгенії Андрухович, що виявила велике знання народного мистецтва, небуденні здібності та організаційний хист.

Не менш важливим показником плекання національної культури в Пласті була поруч із конкурсом співу й танку мистецька виставка ручних робіт пластунок. Багатство зразків та барв, мистецтво композиції вабили своїх і чужих відвідувачів до трьох шатер, що стояли самітно оподаля табору. На виставці відчувалось, що наша вишивка може бути нам евшан-зіллям, що не дасть забути про залишений святій край розспіваних сіл, білих хаток і квітучих садів.

В замилюванні до народної ноші, в любові до своєї пісні, в плеканні рідних звичаїв проявилась на Святі Весни, як не можна краще вірність батьківщині, яка є одним з основних обов'язків пластуна.

Одночасно ж дали пластуни доказ великої дружби із скавтами чужинцями. На гостину чужонаціональних скавтових делегацій була призначена неділя — другий день свята. Привітання гостей і завішення їх національних прапорів відбулось по Службій Божій і Молебні (відправлених пластунами-духовниками обох обрядів). Найчисленішу групу творили поляки (47 пластуни і 43 пластуни); мадярів було 47, приблизно стільки саме білорусинів; німці, в числі 24 осо-

Задивлені в полум'я ватри.

(фото М. Калинич)

би, прийшли під проводом заслуженого почесного президента німецького скавтового Союзу др. Ліона, який ще в 1909 році перекладав на німецьку мову основні підручники творця скавтингу лорда генер. Бейден Пауела. Литовці вислали маленьку групу, зложену з 5 осіб, а росіяни виправдались, що одночасно мають свої вишкільні табори, тому були вони репрезентовані тільки двома скавмастрами, а юнацтво участі не брало. Гостей вітав в українській і англійській мові Голова Пластової Старшини.

Зустріч з більш ніж двома сотнями чужих скавтів, з п'яти різними націями має для нашої молоді першорядне значення. Це перше міжнародне Джемборі в історії нашого Пласту. В умовах еміграційного життя сповнює воно нас гордістю, що отсе ми перші з поміж усіх чужинців, які вільно, чи не вільно опинилися в Німеччині, зорганізували таку зустріч. Ця зустріч стає доказом наших організаційних здібностей, нашої творчої активності в усіх ділянках життя, й одночасно стає доказом зрозуміння великої ідеї братерства народів. Наша молодь від зараня привикає почуватись рівною в крузі юних друзів і враз з ними вчиться творити нове життя, побудоване на підставах справедливості і нового кращого ладу.

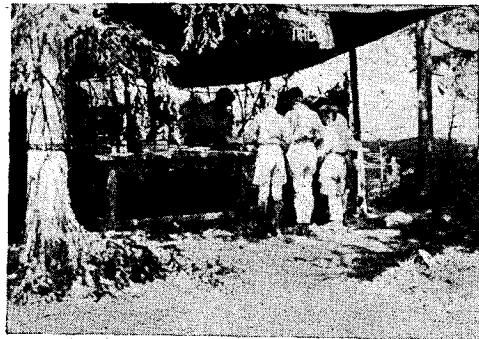
Союз Скавтів, що повстав з представництв переміщених осіб різних національностей, повинен добитися успіхів на міжнародному форумі — в братніх, скавських організаціях. Даючи доказ глибокого розуміння універсальних, вселюдських ідеалів, маємо повне право домагатися, щоб широко були для нас відчинені двері до скавської сім'ї. Це треба зокрема підкреслити напередодні першого повесного світового джемборі, яке відбудеться в серпні ц. р. у Франції і до якого українська молодь готувиться.

Ювілейне Свято Весни було останньою великою пробою перед світовим джемборі. Зокрема велике значення мали змагання наших пластунів і пластунок з чужинцями. До найважливіших належала теренова гра за індійськими знаками, із шуканням листів і виконанням вміщених в них завдань. Пере-

можцями стали українські юнацькі гуртки (перше місце зайняли: хлоп'ячий і дівочий гуртки з Регенсбургу).

А вночі, як тисячі скоролетних іскор з ясної ватри лінули під зоряне небо, спільний замкнений круг злучив усіх в один гурт. При ватрі теж продовжувався до деякої міри змаг, але його форма куди інша. Ішло про те, хто виявляється кращим, більш вигадливим при укладі і переведенні різних точок спільної програми. Ватри взагалі були, зрештою як звичайно найбільш настроєвою, найбільш очікуваною частиною дня. І нерано відходили від Ватри пластуни, чужинці і численні зібрані гості, тимбільш нерано, що знали, що на другий день ранком доведеться зі скавтами других народів прощатись.

Прощання відбулось знов же, як і вітання, по Службій Божій. Коротко

Біля станку кооп. «Пласт»

промовили делегати, дякуючи за гостину і підносячи спеціально цікаві, чи цінні моменти; коротко працював їх від українців сктм. др. Фіголь.

Опустів дещо табір, але не затих. Продовжувались змагання; гуртки пильно дбали про порядок біля десятків, романтично розкинутих в лісі шатер, дожидаючи інспекційних старшин, що мали оцінювати таборування. Кожний курінь придумував, чим би то ще прикрасити свій підтабір.

Спеціальним зацікавленням від першого до останнього дня втішались

Відкриття Ювілейного Свята Весни

(фото М. Калинич)

Ріжуть дрова (фото М. Калинич)

станки кооперативи «Пласт», біля яких юрмились у вільних хвиликах численні покупці. А купувати було справді що. Крім деяких частин пластового вяряду, найбільший попит мали пропам'ятні мистецькі плякетки роботи артиста Павлося, видані з нагоди ювілейного року. (Комплет складався з трьох жетоників). Пластуни чіпляли їх радо до односторою і вони сповнювали простір металічним брязкотом. Крім плякеток продавано окрему пропам'ятну відзнаку з датою міттенвальдської зустрічі, відзнаку з св. Юрієм на коні, серію листівок (13 штук), серію ювілейних значків (16 вартостей), пропам'ятні альбомики, тощо.

Цілий час була в таборі чинна пошта. У внутрішньо таборовому листуванні обов'язували ювілейні значки, на листівках висиланих поза табір наклеювано поруч з урядовими марками ще й пластові, які були стемпльовані спеціальною пропам'ятною печаткою так, що картки висилані з пластового джемборі мали подвійну печатку і уявлятимуть собою філіателістичну цінність. Дехто купував цілі серії значків для своєї збірки.

Старші й молодші пластуни полювали на знайомих і незнайомих і збирали сотні підписів до спеціально на ту ціль виданих альбомчиків. Багато заняття мали теж світлиці, які, як обчислюють, зробили півтори тисяч знімок і накрутили 300—400 метрів фільму. Деякі зі знімок були зразу в таборі виявлені і їх можна було замовляти.

Про життя в таборі, про різні імпрези, про значення поодиноких виступів інформував щоденний бюлетен, що його появилось 3 випуски і який був з місця розхоплюваний. Четвертий випуск з підсумками, докладними вислідами змагань тощо, має появись щойно по святі. В кіосках кооперативи продавано теж низку нових цікавих журналів для пластової молоді, які в продажі появились вперше на Святі Весни, як «На сліді», орган пластової і громадянської думки «Ватра», відновлений місячник «Пластун» тощо.

В рямцях загальної пластової зустрічі відбувалася в хвиликах вільних від занять низка сходин і нарад поодиноких уладів і куренів. І так нпр. радив кілька годин цілий улад сеніорів, а крім цього пластунки-сеніорки ще окремо; спільну ватру відбули старші пластуни. «Лісові Чорти», що цього року святкують 25-ліття існування, відбули свою Велику Племінну Раду. До спільної знімки зібрані вони з родинами і поруч сивих сеніорів станули, їхні доні і сини — жовтодзюби-новачки. На зустрічі оснувався курінь пластунів Закарпаття, радив орден «Хрестоносців», ішли в нічну мандрівку «Черв. Калина» і «Ті, що треплі рвуть». Табір кипів життям і щоб виконати намічену програму і уможливити

ще поруч неї додаткові заняття, треба було справжньої дисципліни і великої енергії та такту керівництва. Тому з признанням слід піднести заслугу Команданта Зустрічі сктм. Ярослава Андруховича.

Завершенням Свята Весни була остання святочна ватра, що відбулася пізнім вечором в понеділок 7. липня. Сурмач покликав на Ватру Великої Ради всіх тих, кому химерна доля не дозволила прийти. В полум'я ватри кинула юначка і юнак вінок для тих, що впали на шляху до здійснення пластових ідеалів. Юначка з Ашаффенбургу говорила під супровід гітари власний настроєвий вірш, присвячений Україні. Пластун сеньор Осип Стецура проспівав дві пісні пластових авторів і композиторів. Командантка Пластунок в елегантній формі і мистецькій формі аналізувала пройдений шлях. Пласту, а Голова Старшини кинув деякі перспективи на майбутнє. Глибока мовчанка царила впродовж двох годин і кожен хотів якнайбільш запам'ятати з почутого й побаченого. Крізь гурт проходила тасмна дрож і всі бачили себе, як вони палять прийдешні ватри одинцем і гуртами, ватри, що освітлюють темряву ночі, що вказують шляхи, що ведуть крізь бурі, працю й негоду до Батьківщини, яка нас жде і кличе до зусиль, витривалості й вірності.

Повагом спливали прапори зі щоглів і відгомном скриплювали чужинні гори могутність гимну народу в мандрівці, що не загубив шляху і не загубить, бо має молодь, виховану в дисципліні, в любові до свого, в пошані до авторитету, в змаганні до єдності.

І благословив з висот юну громаду Всевишній в час співання благальної молитви, додаючи віри, що допоможе юнакам розбивати окови, якщо збережуть вони вірність заповітам батьків і основні засади любові, братерства і моралі.

Настроєве «На добраніч» в'яже ще на мить усіх у спаяний круг і вже запалюються сотні смолоскилів від огня спільної ватри. Їх вогонь нести нам треба і зберігати на хвилину відчаю й на мить злочасну розпуки. Вогонь прожжене нам зневіру, як згадаємо, що не одинокі ми, що поруч тисячі таких, як ми. І донесемо вогонь до місця призначення і запалимо ним ватру на рідних верхів'ях, над плесами наших вод.

І плинуть у темні ночі світла сотень смолоскилів і дивним, незабутнім чаром запалюють яву й рвуть на сміливі почини. І хоч гірким є полин розстання, то сильнішою є віра в призначення покоління, що йде на зміну, за яким буде радість і щастя перемоги.

Сктм. Др. Володимир Янів.

Н. С.

Роксана

Історичне оповідання
(Закінчення)

Над самим Дністром мальовничо розкинувся на кручах Ришків. Білі хати збігали з горбів до самої води, а посеред містечка на майдані підносилися вгору бані старовинної церкви, — гордощі ришківчан. Тут же поблизу знаходився занедбаний старий замок, на якого невблаганний час поклав свої сліди.

Кілька челядників вешталось на подвір'ї, в самому ж замку було тихо й безлюдно.

Та Роксана й не хотіла чогось іншо-

С. Васильківський: Запорожець

го. Тиша і спокій — це все чого прагнуло її наболіле серце.

Цілими годинами сиділа вона в садовій альтанці, зажуреними очима вдивляючися в блакитну поверхню Дністра. Минуло ставало перед нею наче сон — спочатку чарівний, а потім такий жахливий...

Ось поїхав на війну з волохами її коханий Тиміш, бо треба було ж тестя із біді рятувати. Не в батька вдалася Роксана своєю погідною вдачею. Старий Лупул як запалиться, то й сам життям ризикує і других у бійку втягає. Так сталося і в цей фатальний похід.

Розгромив Тиміш тестевих ворогів, але й сам наклав головою у бою під Сучавою — 16. вересня 1653 р.

Тільки один рік і тішилася Роксана подружнім життям, і ось вже третій рік, як лишилася молодою вдовою.

Пливуть перед очима хмарки по літньому небі, блищать на сонці хвилі Дністра... Шливуть у безвість дні...

Тяжко пізнати у цій передчасно змарнілій та зажуреній жінці — колишню красуню Роксану.

Одного дня спокійне життя в замку порушив приїзд посланця від молдавсь-

кого господаря. Старий Лупул запрошував доньку до себе. Посланець, відомий, багатий молдаван, що знав Роксану ще з дитинства, говорив довго і красно.

— Дуже журиться старий батько гіркою долею, що постигла тебе. Так раділи ми всі твоїм одруженням з гетьманичем, та не судилося, видко, тобі вік звикувати в родинному гнізді. Вертайся до рідної Молдавії! Чекають на тебе батько й мачуха, а брат твій навіть і хоче із військом здобути Ришків, якщо гетьман хотів би чинити спротив твоєму повороту.

Роксана тяжко замислилася. Перед її внутрішнім зором проходили образи щасливого дівування у батька, сватання Тиміша, від'їзд із ним у незнану країну, щасливе життя і... розлука на віки.

А посланець нахилиючися ближче, далі умовляв:

— І ще перекаже тобі батько, що не один із наших князів хотів би мати тебе за дружину, вибереш собі когось по серцю тай заживеш знову щасливо. Ти ж ще молода, життя твоє ще не скінчене, навіщо ж раніше часу ховати себе у цьому замку?

Роксана зірвалася на рівні ноги:

— Ні! Ні! Цього не буде! Не хочу й не можу! Довіку буду вірна Тимошеві! Перекажіть батькові мою подяку, але я лишаюся тут, на Україні!

Як не умовляли її, стояла твердо на своєму.

Відчувала всім своїм еством, що ця земля, на якій прожила останні роки, спочатку чужа й невідома, тепер стала ріднішою за колишню батьківщину. Підтримувало її в цьому рішенні і приятельювання із старою гетьманшою Ганною, та й сам гетьман любив свою нещасливу невістку.

Прочувши про те, що до ришківського замку прибув посланець із Молдавії, гетьманша вже на другий день була в Роксани.

Гірко плакала Роксана розмовляючи з нею, вдруте й остаточно прощаючися з своєю батьківщиною.

— Не плач моя ясочко! — потішала Ганна. Подивися, яка красна наша країна! Хіба знайдеш де такі ясні зорі, такі тихі води, як у нас! Та й наші люди вже звикли до тебе та й полюбили, а для мене ти миліша від рідної доньки. Тяжке горе зустріло тебе й мене, загинув наш милий Тиміш, але загинув як лицар у чеснім бою з ворогами, піддержуючи славу козацьку та батьківщини! Ото ж будемо разом з тобою ділити радість та горе, допомагати — у мірі сил своїх — людям нашим, лицарству козацькому та всій нашій Україні великій та славній.

Н. С.

Марки —

наліпки видані з нагоди Ювілейного Свята Весни в Міттенвальді, можна ще набути в Кооперативі «Пласт». Продається лише цілі серії «Ю. С. В.» і «У. П.» разом 16 шт. Ціна за неперепечатані 20 РМ. За перепечатані печаткою «Ювілейне Свято Весни в Міттенвальді і наклеєні в альбомчику «Ю. С. В.» 25 РМ. Замовляти в Кооперативі «Пласт» Байройт, Леопольд-Касерне.

До нас шумить зелений бір...

Рівномірно вистукують колеса свою монотонну мелодію. Промігають колосисті поля, завітчані волошками та маками, суворі чорні ліси і високі червоні дахи сіл та містечок. У вагоні гамірно. Подорожні — це здебільша пластуни і пластунки, розспівані і «розговорені».

Командантка пластунок дискутує завзято з заслуженим скавтмастром з англійської смуги, який при всій повазі теми не забуває тут і там кинути до тепу найближчий сусідці, чи елегантним рухом зняти з полиці клунок або допомогти одягнути плащ.

Після декілька годин їзди терен починає змінюватись. У вікнах вагону все більше лісів, тут і там кинуті дикі вершки гір. Ще трохи і вже Гарміш, а там і Міттенвальд.

І там у вузькою доріжкою до табору. Провожають нас з однієї сторони дикі вершки Карвендля — з другої м'яка зеленень левад і полів.

В таборі зустрічають нас мешканці цікавими поглядами. Молодь відходить до збірного пункту, звідки розділяють хлопців і дівчат на нічліг, а старші йдуть до пластової домівки. Хоч примістилась вона скромно на піддаші одного з таборних блоків, та якже ж гарно улаштована! На стінах картини, вишивки, діаграми, фотографії, навіть є і природничий куток.

Гамір в домівці затихає, бо командантка пластунок починає з командою жіночого підтабору нараду, дарма, що вже 23 год. На очах усіх втома, але думка працює справно в обличчі тих завдань, що чекають команду в найближчих днях.

Надія і розчарування

Схоплюємося ледве по сході сонця, бо треба ще приготувати пластову виставку і налагодити прийом частин і розділити площу під таборування. Чудовий день! Які ж інші сьогодні гори! Вони усміхнені своїми білими аж срібними вершками, облиті золотим сонцем надають небуденної краси всьому зелено — чорному довкіллю.

Гарно! «Щоб тільки видержало на час зустрічі» — дехто голосно висловлює свою турботу.

Час проходить швидко. І коли частини вмашерують на таборовий майдан, всі гори вже у хмарах, час-до-часу тримить і переморжуються блискавки.

Наказ команди зустрічі: відмашерувати на призначене місце коло пластового табору. Довгі виструнені ряди молоді. На обличчях непевність й острах: підемо чи ні. У вікнах цікаві голови мешканців табору. Короткий наказ... і довгий ряд вже в русі. Блискавка перетяла небо і покотилась по горах глухий тріскіт грому. «Свобідно» — понеслось рядами. Подув вихор... і крапля за краплею пустився дощ. Ряди не прорвались!

У лісі, де розложився пластовий табір закипіла робота. Поміж деревами заметушилились туртки пластунів і пластунок.

Змагання у таборництві почались! Все — не зважаючи на дощ — буде шатра. А дощ не спинається. Перемоклі «робітники» з великим зусиллям натягають змочені і зіштивнілі плахти, але деякі з них не витримують і зневірені у власні сили зі сльозами в очах відступають: «Що даліше?»

— Не тратьте, подруги, надії — каже якась маленька пластунка, завтра буде погода, то докінчимо працю.

— Але де будемо ночувати? — з острахом запитує сеніорка? —

— Сьогодні ще в таборі Єгеркасерне на піддаші — ділово відповідає обозна, переходячи повз них. Такий наказ командантки. Земля перемокла і підстлілки немає. Тут залишаються тільки ті, що мали шатра вже раніше побудовані.

Вертались до Єгеркасерне перемоклі, змерзлі. Початок був тяжкий. У цю саме мить проглянуло сонце крізь хмари і надією зарум'янило сумні обличчя молоді.

Незабаром на землю спливла ніч, гірська холодна ніч. Дихала паром і гралась зорями. У пластовому таборі запалали перші вогні. Запахло димом,

Пластунки в танку

живицею і кашою... Пригадалися Карпати...

Перший наказ

Хоч ранок прорвавсь ясний і теплий, то швидко насунули знову хмари і дощ почав наново христити пластунів. Та коло полудня сонце таки перемогло негodu і ясно освітло площу. Перед високими маштами чотирокутною лавою стояли ряди пластових поколінь: сеніори і біля них новаки, а на чоловічому місці сотні юнацтва і ст. пластунів. Пластові прапори гордо знялися утору. Жарило сонце і весело шуміла річка.

— Струнко! Верховний Пластун враз з Головною Пластовою Старшиною перейшов саме перекинутий через річку місток і наблизився до площі.

Командант зустрічі став до звіту: «Пане Голово! До Вашого наказу з'явилось сьогодні 1196 пластунів і пластунок».

— Шіднести національний прапор!

— Пластові прапори, почесть дай!

— На середньому машті поволі піднімався жовтоблакитний. Залунав пластовий гимн.

— Сідоголовий Отаман вступив на камінь:

— «Ген далеко у рідному краї були вже пластові зустрічі, був Писаний Камінь, і Бубнице, і Сокіл, і Добушанка, і...»

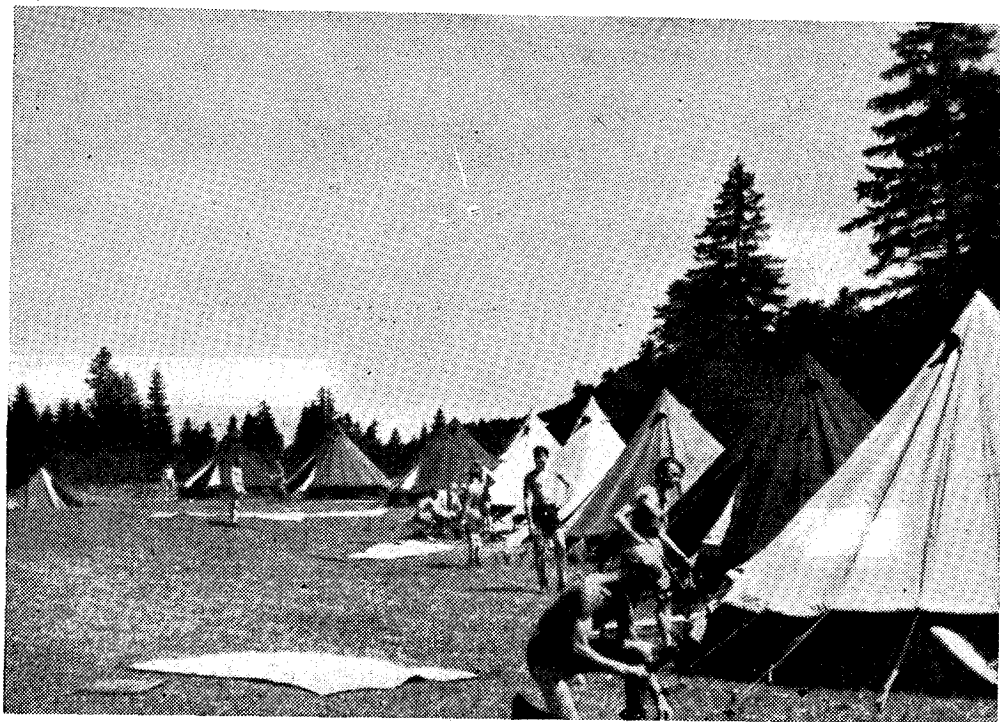
— Думка полинула за словами і на мить здавалось, що це не чужина, не Карвендель чи Веттерштайн, а Говірля, Сивуля, Синяк...

Хто перший!?

І знову заройвся табір від пластунів та пластунок. Сьогодні йшло вже все куди легше при будові шатер. Плахти повисихали і легко давались натягати. Команданти підтаборів, паланкові і зв'язкові доглядали праці і давали потрібні вказівки. Особливо поважні і скупчені були курінні, що відповідали за плян розміщення свого табору, за побудову шатер, за їх прикрашення, ну й за зварення обіду — першого таборного обіду.

Ще не встигли відпочити після смачного обіду, коли в паланках озвалися свистки на збірку до теренових гор. Збиралась нервово з блиском непевности в очах: Хто переможе?! Були й такі, що в останній хвилині зневірилися у свої сили і до змагання не стали. Але коли вже частини відійшли, тоді раптом збудився жаль за можливими осягами: — Люська, ходім таки — і побігли. Але вже було за пізно. Гурток вертався до табору хильцем засоромлений прибитий.

А тимчасом на «трасі» живо билась сотки молодечих сердець. Кожний хотів бути першим, кожна виконувала завдання не для себе, а для гуртка. Одиниця зникла, народилась спільнота, і для неї треба було зробити все, що мож-

У таборі водянників

(фото М. Загайкевич)

ливе, навіть з найбільшим зусиллям: пластовий біг з повним мандрівним вярдом, сигналізувати «морзеткою» українські та англійські тексти, поборювати такі перешкоди як вилаз по шнурі на дерево і т. д.

Час швидко летів. Не зчулись, як на небі з'явилися знову хмари і сипнув знову короткий, але густий дощ. Та тепер на нього ніхто не звертав уваги. Важніша річ — мета. І до неї дійшли, одні скоріше, другі пізніше.

Вертались увечорі втомлені, з непевністю «хто виграв», але з почуттям виконаного обов'язку для спільноти — гуртка.

Подай скавтові руку!

Неділя взялась напричуд гарна. Поволі будився пластовий табір. Тут і там вже маленькі постаті збігали до річки митись, коли відізався свисток обозної на вставання. Вмить цілий табір був на ногах. Одні взяли зразу до вярнення сніданку, другі порядкували в шатрах, треті гуртками робили коло шатер ранній прорух, інші пішли гуртками до річки купатись. І за півгодини в одному кутку табору залунала пластова молитва: Боже, вислухай благання...», за нею в другому, третьому. За кілька хвилин мелодія неслась по лісу, зливаючись в одну могутню ранню пісню Всевишньому.

Свисток обозних на збірку. Частина за частиною входять на площу. Найперше сеніори, далі старше пластуство і юнацтво, а вкінці частини чужих скавтів — гостей. Уставляються в чотирикутник, чужинці на почесному місці. Посередині площі вівтар, а при ньому священники ще кінчать приготування до полевої Служби Божої. Входить Пластова Старшина і делегати від українських установ.

Короткий наказ: наперед виступають пластові прапори і Богослужба починається. А вгорі плине золоте сонце і щедро обсіпує своїми гарячими променями пластоє братство. Ще кілька слів проповіді капеляна, кошового з Міттенвальду, і починається офіційна частина. Голова Краєвої Старшини вітає по українськи та англійськи чужих скавтів, командний писар відчитує привіти, які наспіли на Ю. С. В., а командант чужинецького табору зголошує стан скавтів-гостей.

— Наказ командантові зустрічі піднести національні прапори братів-скавтів.

...Пошилились пластові знамена на знак пошани. До машту підходять один за одним чужинецькі хорунжі і підтягають свої стяги: найперше білоруський, потім німецький, мадярський, литовський, польський. Лунають звуки національних гимнів цих народів, на маштах дружньо лопотять їхні стяги. А посередині український прапор пишастись своїми гістьми... вперше в історії Пласту.

...Пластова Старшина та представники скавтів підходять до маштів. Починається дефіляда пластових частин. З розмахом переходять білоруські частини, по-військовому з державним прапором йдуть поляки, парадним військовим маршем маршують мадяри, а за ними лави нашого пластового братства: йдуть поколіннями: сеніори, старші пластуни, юнаки і новаки. Горді погляди у докільля. Народу зібралось багато, оплескам немає кінця. Піднімається пластова пісня, провожаючи колону за колоною і затихає аж у лісі.

Гостям раді.

Згідно з пластовою традицією неділя в пластовому таборі є днем гостей. Ото

ж і на зустрічі в Міттенвальді відкрито в неділю табір для всіх цивілів. Користаючи з цього йдемо просто з площі туди.

Наліво від шосе, дещо на горбочку вже здалеку видніють великі шатра — це Команда зустрічі. Та заки дійдеш туди, мусиш пройти повз шатро служби безпеки, яка тільки сьогодні тебе туди впустила, в інші дні, хто не в односторю, до табору ніяк не дістанеться. В окремому шатрі недалеко Команди приміщена радіовисильня, якою можна кожночасно за згодою команди подати потрібне оголошення чи комунікат. Далі двома великими шатрами «розсілась» кооператива «Пласт» і торгує юві-

І її лист піде таборовою поштою

лейними відзнаками, пластовими журналами, картками, шапками, марками, фотографіями, навіть дрібничками з фотантерії. Очевидно тут який натовп, що годі ближче підійти навіть репортерам. Наліво звідси шатра Краєвої Старшини, а далі за ними підтабори: дівочий по лівій стороні дороги та хлоп'ячий по правій. Ще далі за дівочим підтабором примістивсь чужинецький підтабір. Різної величини, форми і барви шатра витлядають як будки з карт: одні високі стіжковаті, другі присадкуваті ромбоваті, інші низенькі трикутні, ніби грибики присіли до землі. А всі вони то ярко жовті, то білі, то чорні, то зелені. Віля кожного з них крутяться маленькі постаті, наче мурашки коло свого муравлища.

Тут і там присіли до гурту мати чи батько і зі здивуванням подивляють зарадність своїх найближчих. Ненадійно свисток: це чергові скликають на збірку, бо починаються теренові змагання з чужими скавтами та міжгурткові змагання у співі і танку. Одночасно радіо повідомляє, що о 15 год відбудеться відкриття пластової виставки.

Пластова муза.

Сьогодні зранку, коли ми йшли на площу, завважили коло неї три великі шатра. В цій саме хвилині пройшло біля них кілька сеніорок з великими валізами, а потім зникли і ніхто не знав, де вони поділись. Щойно радіо зрадило місце їх побуту.

Сходимо залізною кладкою через річку на площу. Тут починають сходи-

тись на змагання пластові частини. Ми наємо їх і заходимо до першого шатра. Великий напис: «Авгсбург». Вхідом: докруги на столах порозкладані вироби зі шкіри: гуцульські пояси, різної величини, стягати до пл. хусток, нотеси і нотеси, маленькі торбинки — все цяцьковане бляшками, ляльки в регіональних строях, модель подільської хаги, пластові фото, при вході великий образ св. Юрія, патрона пласту. Всі ці праці виконали пластуни.

В шатрі напроти прегарні збірки вишивок з різних околиць української території. Є тут і чудова борщівська блюзка, і яворівський ручник, і гуцульська скатерть, і різьблені гуцульські касетки, і шахи в українським стилі.

Треге шатро вивпнене шцерьт дрібними Джемборівськими експонатами, що їх виконали працювоті руки пластунок. Це невеличкі полотняні вишивані таблетики, закладки до книжок, подушечки на голки, альбомики, рямці на мапки України, шовкові хустинки, лялечки в регіональних строях, мальовані на дереві і витинані. Гарненько уложені за пластовими осередками дають знаменитий перегляд праці поодиноких гуртків. Отже ж тут чи не на першому місці треба б поставити: Берхтесгаден, Бад Верісгофен, Вайройт. Далі бачимо трикотарські вироби пластунок з Берхтесгадену і дуже гарні пластові книги Коша з Міттенвальду, оправлені в полотно, чудово мальовані, і ще цікавіше писані.

Годі відірвати очі від гри й багатства барв, коли чуємо на площі музику. Це починаються масові вправи пластунів і пластунок «Гей у лузі». Опісля точка за точкою інші народні танці. Танцює нараз кілька груп, одні в народних строях, інші в пластових, барви так і б'ють в очі, не знати, на чому зупинити очі. Йде «Аркан», «Катерина», «Чумак», «Козак» і багато інших. Отак сидиш і не надивишся!

— А хто їх цих танців вивчив, хто уложив «Гей у лузі» — кидас хтось з гурту. О, на те може дати відповідь сеніорка А. з Авгсбургу, яка від двох місяців їздила по пластових осередках і навчала танків. А деякі танки як «Катерина» належать до програми пластової праці. Починає вечоріти. Пора вертатись додому, дещо перекусити, бо ввечорі весела ватра, треба обов'язково поглянути туди.

Пластовий гумор

На невеликій поляні під горою видніє висока ватра, докруги неї збирається юнацтво. Дещо далі під горою гості. Всі особливо цікаві на виступи чужинців.

(Докінчення на 8-ій стор.)

До нас шумить зелений бір...

(Докінчення)

Точно о 22 год. вистрілює ракета. Це знак, що ватра починається. За кілька хвилин високі стовпи білого диму знімаються з зеленого стіжка вгору, і тріщать передсмертною тривоною галузки чатиння. Дарма — всеодно впадуть жертвою вселилого вогню. А коли ясне полум'я тисячами іскор вибухає з вершка ватри, появляється на ватерній площі «лісовий чорт» С. з чортовим знаменем: дивно позакручуваною ломакою, і відкриває по-українськи й англійськи веселу ватру. В тій самі хвилині знову сальвами вистрілюють ракети та різноколіровими кулями освітлюють довкілля. На площу вбігають зі сміхом «гуцули» та «гуцулки» та танцюють свій препарний танок. А опісля німецькі скавти показують живе авто, у якому то мотор псується, то колесо «пускає», далі мадяри виступають з паперовим хвостом, якого ніхто не може підпалити, бо його власник так зручно танцює чардаша, що свічки чи навіть смолоскипові його не досягнуть. Щохвилини вибухи сміху заколочують спокій ночі, зривається з криком пластво і втікає в гліб лісу від «наїзників», і десь подальше гавкають залакани собаки. А тимчасом «публика» вже успокоїлась. На площу виступають польські скавти в національних строях, співають сумовиту пісню про вітчизну і потім танцюють «Краковяка». Білорусини рецитують при супроводі співу поеми, і знову наші пластуни співають пісень і танцюють народні танки.

— Короткий свисток. Всі встають (ох, як затерпли ноги) і, пов'язавшись по-пластовому руками, починають «Ніч вже йде» — спершу голосно, дедалі все тихіше, тихіше. Співають, похитуючись то в одну, то в другу сторону, аж пісня затихає. Догаряє і ватра.

3 пластовим вогнем

Пластова зустріч добігає кінця. В понеділок, після Богослужби відбувається прощання чужинців та стягнення їхніх національних прапорів.

Після обіду відбуваються ще міжгурткові змагання у співі і одночасно

комісійна оцінка шатер до змагання у таборництві. Ще збираються на сходни сеніори, фотографуються на «прощання» і радять щось завзято. Під вечір ненадібно починає падати густий дощ і затурбовує команду, яка приготує прощальну ватру.

— А ну ж ще не перестане падати і що буде? —

Але дощ настав, тільки похолодніло і небо затяглось хмарами. Всежтаки лунає свисток до збірки на ватру. Сьогодні відбувається вона на площі біля машин. Посередині ніби велика зелена куля стоїть ватра, докрути в чотирикутнику пластова братія. Ще не зовсім посушені, як відіззавсь голос сурми. Ряди занімали. Всі три пластові покоління: сеніори, ст. пластуни, юнаки і новаки приступили до підпалення ватри.

А коли ясне полум'я знялось угору, сурмач затрубів удруте:

— Я кличу сьогодні на Велику Пластову Раду всіх тих, що не могли засісти разом з нами до ватри, залишаючись далеко на розлогих полях України, чи у диких сибірських тайгах і степах.

— І ще втретє сурма: «Я кличу сьогодні на Раду всіх тих, що покинули наші ряди, зложивши свої молоді голови на полі бою, чи погинувши в тюрмах і концентраційних таборах.»

Струнко!

Виходить з рядів пара пластунів, несучи в руках смерековий вінок і обійшовши площу, кидає його в огонь. І тільки глухо гудять по камені їхні кроки.

— Тиша!

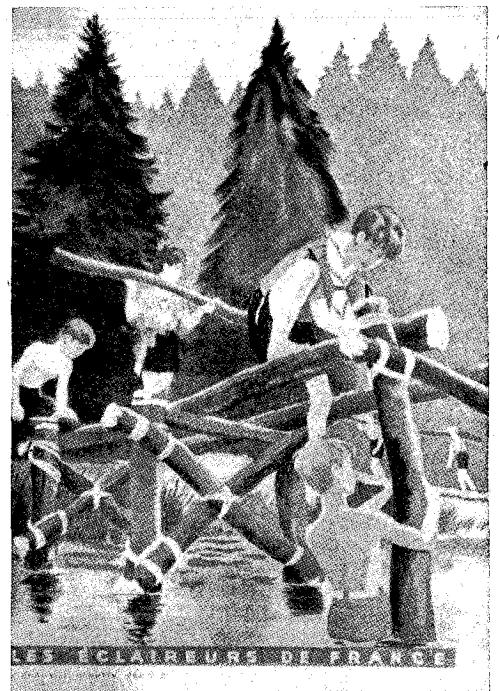
Угорі вітер лопотить прапором, а нам здається, що це душі померлих злітаються на Раду.

— «Україно, моя Україно! — лунає ніжний голос молодого пластуника.

І плывуть слова за словами під звуки гітари і каменем лягають на серце спогади про рідну хату, сади вишневі, вкриті збіжжям поля, зелені ліси Чорногорі...

«Гей, гей, руська земле, ти вже за горою!»

І ще пісня знімається про героїв.

Листівка видана французькими скавтами, з приводу Джемборі 1947

І ще плинуть спогади командантки про 1930, 1939, 1944 роки... Слухайте юнаки цієї пластової казки, вона ще не стара, для нас була вона ще дійсністю, але для вас є тільки казкою, як і казкою залишився Космач, Говірля, Сокол і Львів... Слухайте її уважно і передайте грядучим поколінням. Скажіть їм, як років тому тридцятьп'ять невеликий гурт фанатиків починав пластову роботу, скажіть їм, яких ударів дізнавали вони на своїй дорозі, однак все з ясною думкою йшли вперед і дійшли аж сюди. І тут на чужині ще раз згуртували вони біля себе молодь, яка ось тут сьогодні зібралась на Ватру Великої Ради. До ватри підкидують дров. На трибуну виходить Голова Краєвої Старшини:

— При ватрі засідали до ради княжі дружинники, при ватрі раділо козацтво, січові стрільці, при ватрі рішали важні справи їхні наслідники — при ватрі засідаємо і ми пластова братство. Але ж сьогодні в нас не звичайна пластова ватра, сьогодні в нас Велика Пластова Рада, до якої засіли не тільки ми, тут приявні, але й всі ті, що тільки духом з нами. А засіли ми в час, коли український народ став знову на закруті. Мабуть незадовго прийде нам розійтись, то ж пам'ятайте про цю ватру, зачерпніть з неї вогню, щоб він спаяв нас всіх в одну родину, яка куди б не кинула її доля, не розсипалась, мала завжди почуття спільноти з тими всіма, що тут приявні, і з тими всіма, що з нами тільки духом. І підступає Голова Краєвої Старшини зі смолоскипом до вогнища і запалює його.

І один за одним підходять до нього юнаки і він роздає їм пластовий вогонь.

А за декілька хвилин довкільні гори запалали святойванськими пластовими вогнями. Здавалось, що море вогню розлилось із невеличкої пластової ватри і запалило цілі простори.

А на площі догаряла пластова ватра. Ще знято національний прапор, ще відбулося запряження сеніорів і велика Рада закінчилась. Та не закінчилась пластова містерія. Бо о півночі зібрались на «фамілію» Лісові Чорти і підкинувши дров до ватри, раділи і снували спогади аж до ранку. І відбували свою раду і «Червона Калина», і «Греблі»...

З водою до табору

(фото Р. Загайкевич)

Листівка видана французькими скав-
татами, з приводу Джемборі 1947

Богдан Кравців

Кораблі

Вже сирени на од'їзд гучний затрубили:
— Золотий, буйний стяг піднесіте!
Б'ється серце і рветься у парусах білих,
Як вітер . . .

— Хто сказав, що залізні оці кораблі
Це не наші човни паперові.
Ті колишні, що їх ми зряжали малі
На потоки під бурю і повінь!

Ті колишні, що з сіл ми проводили їх
Молоді, повні віри, невтомні
В буйний світ образів, в невідкриті краї,
На далекі моря невідомі!

— Хто говорить, що мрії не сповнились
[смілі:

Наша фльота їде в океани!
Б'ється серце і рветься у парусах білих
В незнане.

(Із збірки «Дорога», Львів, 1929)

Мавка

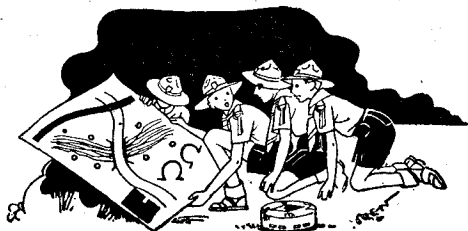
Ми хочемо

Жити, тільки жити, більш нічого,
Жити, серед сонця, бур, вогнів,
Кинуть силу жару молодого.
Із душі в понуру сірість днів.

Жити, та не нидіти, не мріять,
Йти з вітрами у шалений тан,
Холод у серця палкі посіять,
Щоб спиняти вмлі гураган.

Кров вогнем пекучим запалити,
Щоб палала блискавкою груди,
Щоб душа навчилася, любити
Життєву важку тернисту путь.

З муки, туги, пристрасти і болю
Викути пружні мов сталь щити,
І мов криця виплекати волю,
Щоб дійти до ясної мети.

Пісня Джемборі

Слова: Г. Тіссеран
Український переклад: В. Янів

Муз. Л. Лієбард

З'є - ди - не - ній міцні дружба-ю ми з дальніх тут — зійшлись сто -
рін — Ра - діймо ж та - ном співом грою, брата рства круг — цупкий ство -
рім — З'є - ди - не - ній міцні дружбаю ми з дальніх тут — зійшлись сто -
рін — Джем - бо —, Джем - бо —, Джем - бо —, Джем, Джембо - рі, Джем -
бо —, Джем - бо —, Джем - бо —, Джем, Джембо - рі. *Fine.*

З'єдинені й міцні дружбаю
Ми з дальніх тут зійшлись сторін,
Радіймо ж таном, співом, грою,
Братерства круг цупкий створім!

З'єдинені й міцні дружбаю
Ми з дальніх тут зійшлись сторін!
Джембо-, джембо-, джембо-, джем,
[джемборі!
Джембо-, джембо-, джембо-, джем,
[джемборі!

Якщо юнацтво скрізь у світі
Під прапор наш все стане враз,
У творчій мирі будем жити,
Настане скрізь щасливий час.

Якщо юнацтво скрізь у світі

Під прапор наш все стане враз!
Джембо-, джембо-, джембо-, джем,
[джемборі!
Джембо-, джембо-, джембо-, джем,
[джемборі!

З'єдинені во вік дружбаю
Ми вернемось до наших хат
Із вірою в серцях палкою
В братерство й честь, в людство і лад!

З'єдинені во вік дружбаю
Ми вернемось до наших хат!
Джембо-, джембо-, джембо-, джем,
[джемборі!
Джембо-, джембо-, джембо-, джем,
[джемборі!

В мандрівку...

(фото Р. Загайкевич)

Із мандрівок по РІДНОМУ КРАЇЮ

І. Б.

Бенкет в коморах Довбуша

Гурток пластунів — Іван Мигович, Павло Малецький, Микола Угрин та Михайло Сорохан — рішили ми вибратися колись в глибокі гори Гуцульщини. Хотіли провести там вакації та добитися до самого серця гуцульських Карпат Жаб'яго.

Шлях обрали ми на Коломию й Косів. В Коломиї ж існував тоді Гуцульський Музей, що його варто було оглянути, а в Косові працювала кооператива „Гуцульське мистецтво”. Крім того наслухалися ми оповідань про різних звірів, що живуть в Карпатах, про „вуйка”, диків, вовків, оленів та всяку іншу дичину.

Оглянувши коломийський гуцульський музей, подалися ми в Косів, де заопікувалися нами тамашні пластуни. За пластовим звичаєм подбали для нас про теплу їжу та нічліг.

В Косові вирішили ми залишитися цілий день. Спершу відвідали ми там різьбарську робітню та школу, що працювала під проводом відомого гуцульського різбара Шкрібляка. В окремій кімнаті були розміщені архитвори гуцульської різьби від найдавніших часів. Потім оглянули ми наші тодішні найкращі фабрики килимів „Гуцульське мистецтво” та „Гуцульщину”.

З Косова подалися ми на Жаб'є. По дорозі зупинилися в Криворівні й оглянули місця, де літом жили не раз українські письменники й діячі Іван Франко, Михайло Коцюбинський, Гнат Хоткевич, Шухевич, Крушельницький та інші. Про деякого з них оповідач нам багато цікавого гуцул Драганчук.

З Криворівні ще перед вечором вирушили ми до Жаб'яго. Там переночували і другого дня гуцульськими пля-

ми і ґрунями вибралися в Синиці, де комори Довбуша.

Довбушеві комори — це наче хати, тесані з каменю. Збереглися вони гарно до наших днів. Тут мали сходитися опришки після своїх виправ та походів.

Навколо чудовий праліс. Смереки, ялиці, бук — усе всуміш. На землі повалені пні старезних, вікових дерев.

Гуцульські музики (фото: Архів БК.)

Раптом стрепенулися ми. Звідкілясь, наче з-під землі, вийшла якась ватага. Ішли люди з кісами, через плече звисали порохівниці. В деякого ще й роги. Із собою волікли вони вбитого дика, достоменно такого, як на картинах. Далі волікли вони оленя й серну, несли зайців та всяку іншу мисливську добычу.

В першій хвилині ми злякалися. Думали — ватага опришків! Коли ж вони наблизилися, побачили ми, що це гуцули-мисливці вертаються з полювання. За Довбушівським звичаєм сходилися вони в коморах Довбуша на бенкетування.

Дивуємося дуже, а Микола Угрин каже: «Такого в житті я ще не бачив.» На те один з мисливих гуцулів озивається: «Ідіть ближче, то уздрите!»

Підходимо й оглядаємо гуцулів. Кожен з них у гуцульській крисані, вишиваній сорочці, в киттарі, в чорних штаних і постолох. В кожного через плечі тайстра й порохівниця. Рушниця — за звичаєм опришківським — держали в руках.

З'явилася й дружина провідника ватаги — Параня Кивелюк. З нею ще кілька жінок. Приїхали верхи на конях з обідом для цілої ватаги мисливців.

Параня застелила стола, що його зробили мисливці із смерічок. Найстарший віком Остап Кіндрачук запросив сидати.

Засіли по старшині, запросили й нас — пластунів. Параня подала голубці, студенець, а там і печеню із зайця. Гуцули не забули і про чарку. Але ж від частування горілкою ми відмовилися.

Після обіду почали грати скрипки й цимбали. Гуцули стали танцювати «гуцулки» — живо, з темпераментом давніх, «забутих предків».

Відбувши такий своєрідний бенкет в коморах Довбуша, ми попрощалися з гостинними мисливцями і помандрували через Ворохту на Станиславів.

Р. Кедро

Згадаймо друзі . . .

(Уривок з поеми «Скобине гніздо»)

Згадаймо, друзі, ті роки колишні,
Як ми — ще кучеряві й молоді —
Ходили в наші гори горді й пишні,
Гніздилися у Скобинім Гнізді,
Як нам в садах ще квітли рідні вишні
І море до колін було в біді,
Як вагру ми розводили до смерку,
Як на Говірлю нас водив Северко.

Згадаймо, друзі, давні ті хвилини,
Як вогнище палало в темну ніч,
Кругом дрімали гори чорносині,
І небо сяяло блиском срібних свіч,
Дзвонило чуркало в глухій долині
І полонинський легіт плив до віч.
А ми посеред полум'я і диму —
Співали нашу любов «Верховину».

Води чимало потекло у море
І відгули ті золоті часи,
І тільки згадка шепотом говорить
Про гай в намисті срібної роси,
Про сонні води, світлоокі зорі,
Далекі гори та шумні ліси, —
І в серці будяться солодкі луни
Про незабутні літа наші юні.

Ми мали прапор, мали світлу мрію,
За мрією ми вирушили в світ.
Над Дикими Полями вихор висе,
Зелена рута клонить жовтий цвіт.
Хто буйну й дику силу одоле?
А ми несли великий заповіт:
Краса і сила, бистрість, обережність,
А над усім був Бог — свята конечність.

І Україна — так! Хіба ж могло
Інакше бути? Ми про це мовчали.
Цим все горіло, квітло і жило,
Про це нам вітер і серця співали.
А світ кипів — розбурхане живло,
І змішані були усі начала.
Здобичників ватага молода —
Так ми пішли в Карпати і в життя.

Р. Завадович

Далекий вечір

Сідає сонце за стрункі тополі,
Горить вогнем прозоросиній став,
Повзе туман покосами по полі
І підіймає пахоці отав.

Надходить ніч... Її чернечі шати
Вигрушують із складок п'тьми пил,
Та й іскри зір, мов приск пригаслих
ватер,

Роздмухує тасмний помах крил.

Такий колись був вечір там — далеко,
В країні тій, найкращій на землі,
Де день прощають клекотом лелеки
І будять місяць співом солов'ї.

Горіть, палайте, віковічні зорі,
Над рівнявою голубих степів,
Куди душа крізь далі неозорі
Несе у ніч терпкої туги спів.

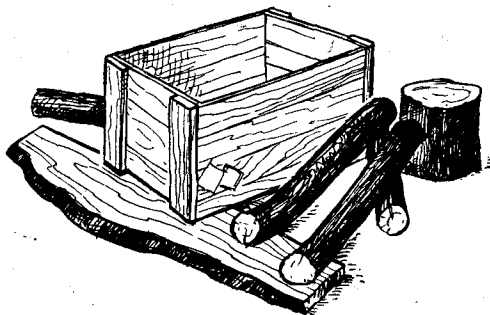
В гуцульській робітні (фото: Архів БК)

Для домівки й табору

Матеріал:

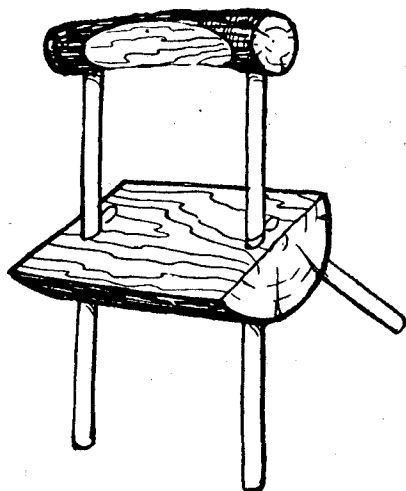
Передовсім кругляки, старі скриньки, дошки без вартости куплені за невеличку ціну в тартаку, або у столяря.

Збирайте старі, поламані чластові палиці. Купіть цвяхи, шрубки. Розмонтуйте старанно будьякі скриньки, розбиваючи їх молотком, лиш осторожно, щоб дошки не розколювалися. Щипцями повиймайте старанно усі цвяхи. Підшукайте трохи кругляків, кривих,

або таких, що з них облетіла кора. Очистіть їх та постинайте докладно зле зрізані галузки.

Гурток, який диспонує певною сумою грошей у своїй касі, може собі купити дерево. Але теж гурток, що не

має фондів, може зробити собі гарні меблі для свого кутка.

Приладдя:

Молот, щипці, пила, англійський ключ, сокирка, молоток, сверлик до дерева, пильник, шницерський ніж, т. зв. «гляспапір», гібель (необов'язково). Цього приладдя вистане, щоб лиш було доброякісне. Постарайтеся про важкий молот, нагострену пилу, сильні щипці.

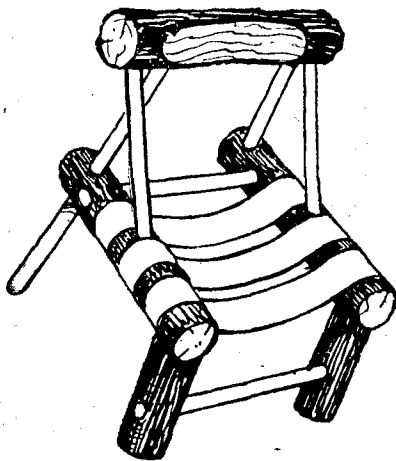
Крісла:

Модель (як рис-ки) можна виконати із кругляків прорізом 8 до 10 см., або із старих пластових палиць. Якщо їх немає, то можна вжити простих тілок, прорізом 3 см., що з них ми зняли кору і вигладили їх ножиком.

При виконанні, треба вважати, щоб не вижолоблювати дір надто близько краю кругляка, бо тоді він може розколотися. Решту докомплетуємо із пасків тканини, сільно прикріпленої малими цвяхками.

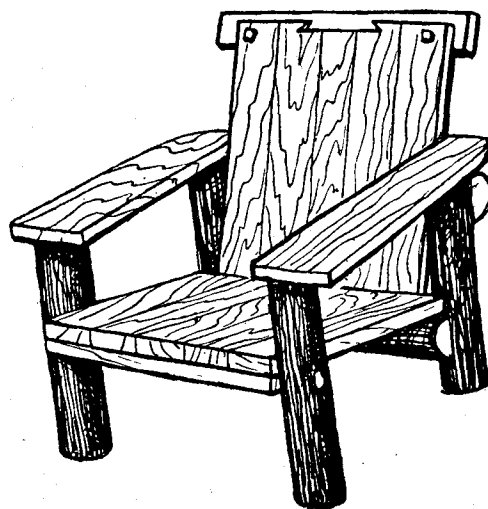
Модель другого крісла: Це просто досить грубий пен, розрізаний надвос. Потім він ще вигиблюваний і вигладжений «скляним папером».

Для спинки крісла беремо легко вигнутий круглячок і вистругуємо у ньо-

му ще вглиблення для плечей.

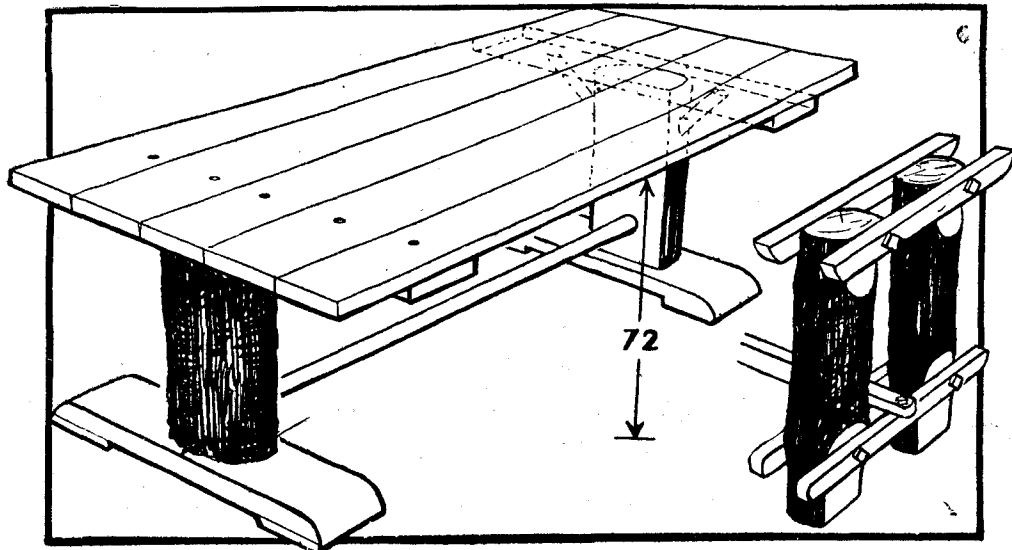
Фотелі: Модель фотеля, що тут показаний, є досить тяжкий до виробу

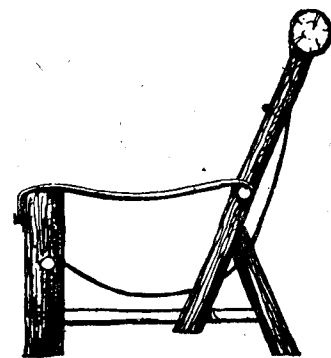
Поскільки це можливо, треба старатися зробити його не надто важким. Сидження із дошки пришрубоване до спинки під прямим кутом. Це треба зробити дуже солідно, прикріплюючи ще, коли цього потрібно, угольницю для зміцнення. Всю частину із дошок виготовляємо осібно від решти і вона спирається на трьох поперечках від переду і заду.

Другий модель побудований на засаді «лежака».

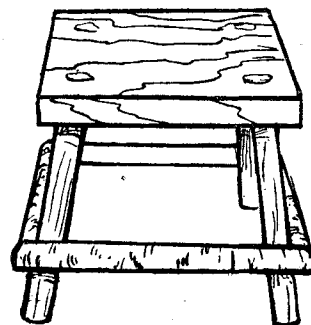
Всі ці крісла вимагають дуже поряд-

ного викінчення. Кору, де вона починається відривати, треба прибити маленькими цвяхками. Всі білі частини

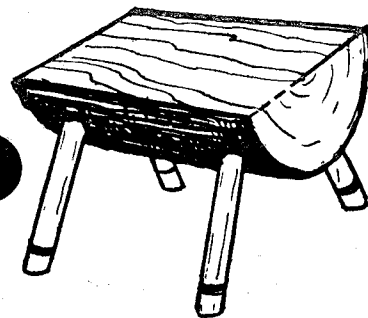

дерева, що їх можемо потім політерувати, вигладити «скляним папером». Вибирайте тканину в одній барві, напр.,

ясно брунатну. Доповнійте крісла подушками або баранячою шкірою.

Стіл (внизу стор.): Цей стіл можна виконати в розмірах потрібної для гуртка, 1,70 м. на 0,80 м., або теж для курія, 2 м. на 1,20 м. Він мусить бути масивний,

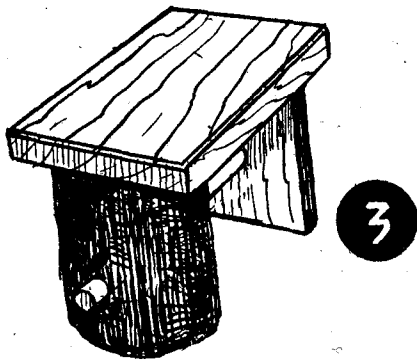

щоб його можна було теж уживати при всякому майструванні. Тут вживаємо грубих дощок, хоч неконечно гарних, бо, коли треба, можна їх прикрити зверху скатертю для кращого вигляду.

Ноги зроблені із колоди розрізаної надвоє. Для того мусимо позичити собі ручну пилку. Коли не маємо колоди, то тут вказаний інший спосіб роблення ніг. Його поручаємо використати при роботі стола для куреня, бо такий стіл триваліший. Змонтуйте цей стіл при помочі шруб, коли ж їх не маєте, то вистануть і грубі цвяхи.

Не забувайте, що коли висота крісла чи стільчика може бути різна, то висота

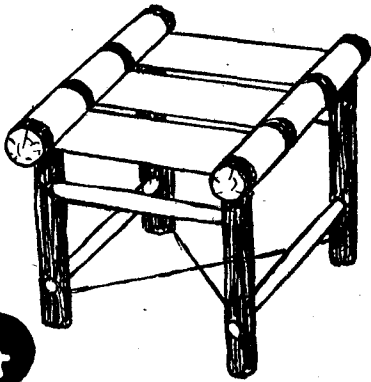

стола мусить бути біля 72 см. Розуміється, що гурток не завансований у майстерстві не може зразу братися до цієї роботи, або може попросити про поміч старших пластунів. Це краще чим знищити матеріал.

*

А тут кілька стільчиків і два крісла, що займають відносно мало місця у тісній домівці:

1. Беремо досить грубу дошку і від-

разу вирізуємо із неї вісім стільчиків для цілого гуртка. Сверликом робимо дірку і вкручуємо в них ноги, уміщуємо їх рамою із дерева, що з нього ми не здійняли кори (диви рисунок). Це зовсім легко зробити.

2. Укріплюємо чотири ноги в півкляці, вивертівши дірки сверликом. Зверху добре вигладжуємо.

3. Колода розрубана, або краще розтята пилою надвоє, дає ноги; дошка сидження досить груба.

4. Трохи тяжкий у виконанні стільчик, що вимагає прецизної роботи. Пояси тканини натягнені при помочі дроту. Решту вяснює рис. 4.

(Із французького журналу «L'eclairleur»)

Для розваги і науки

Залізниця без зупинок

Коли ви стоїте на нерухомій платформі залізничного двірця і повз неї проїздить кур'єрський поїзд (експрес), то вскочити в вагон на ходу, звичайно, дуже важко. Але уявіть, що платформа під вами теж рухається і до того ж з такою самою швидкістю і в той самий бік, що й поїзд. Чи трудно буде вам тоді вийти в вагон?

Зовсім ні: ви ввійдете так само спокійно, як коли б вагон стояв нерухомо. Якщо і ви і поїзд рухається в один бік з однаковою швидкістю, то супроти вас поїзд перебуває в цілковитому спокої. Щоправда, колеса його обертаються, але вам здаватиметься, що вони крутяться на місці. Власне кажучи, і всі ті предмети, які ми звичайно вважаємо за нерухомі, — наприклад, поїзд, що стоїть коло залізничного двірця, — рухаються разом з вами навколо осі земної кулі і

йшовши з вагону, пасажир іде обертовим диском до центра кола, аж поки дійде до нерухомого майданчика; а перейти з внутрішнього краю рухомого диска на нерухомий майданчик вже не трудно, бо тут при малому радіусі кола дуже мала й колова швидкість¹⁾. Коли пасажир досягне внутрішнього нерухомого майданчика, йому залишається тільки перейти містком на землю поза залізницею (рис. 2).

Відсутність частих зупинок дає величезний вигреш у часі й затраті сили. У міських трамваях, наприклад, багато часу і майже дві третини всієї енергії витрачається на поступове прискорення руху при відході із станції та на гальмування при зупинках.²⁾

На станціях залізниць можна було б обійтися навіть без спеціальних рухомих платформ, щоб приймати й висаджувати пасажирів на повному ході поїзду. Уявіть, що повз звичайну нерухому станцію пролітає кур'єрський поїзд; ми хочемо, щоб він, не зупиняючись, прийняв тут нових пасажирів. Нехай же ці пасажирі займуть покищо місця в іншому поїзді, який стоїть на запасній паралельній колії і нехай цей поїзд почне рухатися вперед, розвиваючи ту швидкість, що й кур'єрський. Тоді обидва поїзди будуть йти рядом, вони будуть наче нерухомі супроти себе: досить перекинути містки, які з'єднували б вагони обидвох поїз-

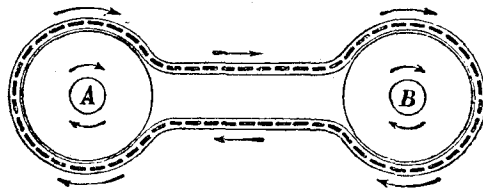

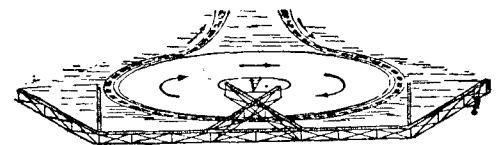
Схема будови залізниці без зупинок між станціями А і В. Будову станцій показано на дальшому рисунку.

навколо сонця; проте, на практиці ми на цей рух зовсім не зважаємо.

Отже цілком можливо зробити так, щоб поїзд, проходячи повз станції, приймав і висаджував пасажирів на повному ході, не зупиняючись.

Такі пристосування роблять часто на виставках, щоб дати публіці змогу швидко і зручно оглядати експонати, розкидані на великому просторі. Крайні пункти виставкової площі з'єднуються — наче безконечною стрічкою — з залізницею; пасажирі можуть кожної хвилини і в усякому місці входити в вагони і виходити з них на повному ході поїзду.

Цю цікаву зладу показано на доданих до нашої статті рисунках. На рис. 1. літерами А і В позначені крайні станції. На кожній станції міститься круглий нерухомий майданчик, оточений великим обертовим кільцеподібним диском. Навколо цих дисків обидвох станцій обходить канат (груба линва), до якого причеплені вагони. Тепер простежте, що відбувається під час обертання диска. Вагони бігають навколо дисків з такою самою швидкістю, з якою обертаються їх зовнішній край; отже пасажирі без найменшої небезпеки можуть переходити з дисків у вагони або, навпаки, покидати поїзд. Ви-

Станція залізниці без зупинок

дів, і пасажирі допоміжного поїзду зможуть спокійно перейти в кур'єрський. Зупинки на станціях стануть, як бачите, зайві.

Така теорія. Здійснення цього проекту на практиці, очевидно, дуже клопітне. Але з 1924 року висловлений проект здійснено в Америці і саме в тому вигляді, в якому він оце викладений: на залізничних станціях роблять паралельну колію на 1—2 км завдовжки, якою ходять трамвайні вагони, що приймають і висаджують пасажирів кур'єрського поїзду на повному ході.

(Із книжки «Цікава фізика», К. О. 1935.)

¹⁾ Легко зрозуміти, що точки внутрішнього краю рухаються багато повільніше, ніж точки зовнішнього краю, бо за той самий час описують багато менший коловий шлях.

²⁾ Втрати енергії на гальмування можна уникнути, якщо при гальмуванні переключати електромотори вагона так, щоб вони працювали вже як динамомашини, повертаючи струм у сіть. До цієї війни в одному із передмість Берліна Шарлоттенбурзі вдалося зменшити завдяки цьому витрату енергії для трамвайного руху на 30%.

Пластуні — Пластунки!

Користуйтеся в листуванні листівками з пластовими мотивами! Видання Кооперативи «Пласт». Ціна за серію (12 шт.) 3 РМ.

Два дні в чужинецькому таборі на Ю.С.В.

Нас кількох старших пластунів призначили грати роллю «опікунів» в чужинецькому таборі на Ювлейнімі Святі Весні. Вже в суботу застали ми деякі чужинецькі частини, що розтаборилися на призначені для них місці над берегом Ізари та невеличкого потоку.

На лівому крилі розпняли свої шатра мадяри. Недалеко полева кухня з «журавлем» та багато інших практичних уладжень (як на їдунки, на ручки і т. п.). Під тим оглядом мадяри здається найбільш помислові в цілім чужинецькому таборі. На малім підвищенні машт на прапор, а внизу мадярський герб з короною святого Стефана.

Трохи далі на право шатра німецьких «пфадфіндер»-ів. Наші пластуни крутяться навколо цих дивно малих шатер і дивуються: «І як там один з другим влізеться?» Найбільше зацікавлення викликає шатро розбите на узбіччі горбка. Німці пояснюють, що воно на те, щоб як падає дощ, вода добре спливала. (Виказалось воно мабуть не дуже практичне, бо другого дня, саме по сильнім дощі. дивоглядного шатра не стало). В затишнім куточку над стрімким берегом розтаборилося 5 литовців. Вони огородили свої два шатра зеленим полотом і посередині висипали з камінчиків і піску пластову лілею.

Білоруські юнаки вже вспіли також розбити свої шатра, але прикрашенням табору не цікавилися.

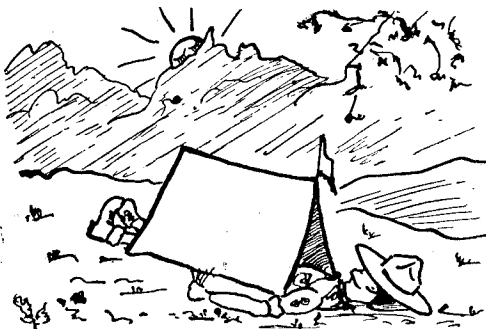
Внеділю вранці появляються перші групи чужинців. Перші вмащеровують білорусинки, всі в голубих одностроях з ясно-зеленими хустинками. На призначеному місці кілька наших юнаків помагає їм піднести важку американську цельгу. Небаром усє готове і на шатри має ясно-зелене гурткове знам'я. Розпитуємо звідкіля ця група. Круглолиця, все усміхнена гурткова пояснює що вони аж з англійської зони, та що всі досить потомлені.

З черги вмащеровують рівними трійками польські «гарцєжи» і «гарцєрки» (Перша трійка-хорунжі з шарфами на грудях несуть прапор). Показуємо їм призначене на табор місце. Скоро будують 2 шатра і колибу на вівтар.

10-та година. Частини обзнайомленні вже з програмою Свята, відходять на Службу Божу. Одні поляки слухають ще коло свого табору латинського Богослуження. Після проповіді — кілька пісень і вони відходять.

Виходжу на беріг Ізари. По другім боці в долині тисячна маса пластунів у непорушних рядах. Посередині чужинці.

Служба Божа скінчилася. Крізь шум ріки долітають до мене уривки промов-відкриття. Далі бачу, як на маштах поруч нашого прапору знімаються пра-

...І як там один з другим влізеться?...

пори: білоруський, литовський, мадярський, польський...

Ідемо з групою чужинців оглядати виставку. Проводимо їх, пояснюємо як хто вміє. Білорусини захоплюються кожною дрібничкою, німці дивляться на все, як на щось дуже екзотичного, поляки проходять мимо, а з їх лиць важко щось вичитати, а мадяри торкають всього недовірливо пальцями: «І це дійсно ручна робота?»

В таборі знову повно гамору. Найбільше руху коло кухонь і казанів. Мадярський кухар святочно наливає до їдунку густої зупи й обганяється час до часу великим ополонником від настирливих хлопців. Німці розпучливо стараються роздмухати вогонь великим

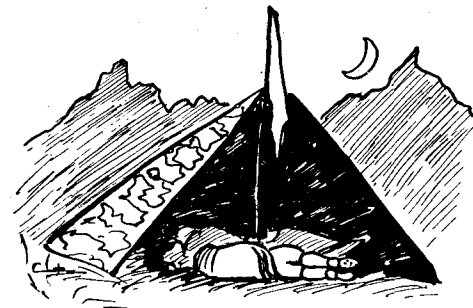
Й обганяється час-до-часу ополонником...

пластовим капелюхом. Подібні сцени і коло інших шатер.

По обіді чужинці розходяться по таборі: «Облягають» кіоски кооперативи «Пласт» і відходять відти обвішані різними відзнаками. З черги українські пластуни шукають в чужинецькому таборі кандидатів на «обмін». Пластуни бігають з пам'ятничками, всміхаються до чужинців, просять щось вписати на пам'ятника, але конечно в своїй мові. У мадярів ціле «Шрайббюро» й «Іберзеунгсбюро», гамір, сміх — кожний хоче вписати щось дуже поетичного, Гурткового литовської групи вже рука зболіла, а наші пластуни кого, як кого, але його не оминають: «Він має такі гарні сині очі і намагається навіть говорити по українськи!»

Нав'язуються приязні розмови: «А звідки?» «Кілько вас?» «Як давно в Пласті?» «Чи в вас скавтський рух був завжди дозволений?» і т. д. Пополудні наші пластуни запрошують чужинецькі групи до участі в тереновім змагу. Чужинці радяться, ваять свої сили. Перші рішаються білорусини, висилають одну групу дівчат, одну хлопців. Синьою гурткова дає ще останні вказівки. Поляки висилають одну групу хлопців, дівчата не можуть рішитися. З мадярського табору виходять дві групи з завадницько перекрученими «Гонведками» на «бакир». Бажаємо їм щасливої дороги.

В таборі знову тиша, тільки в поляків горячкова підготовка до попису на ватрі. Сидять кругом, співають, диригент свариться, все йому недогода. Трохи далі одна з груп випробує танки. Ми «опікуни» хвилево без роботи сидимо під шатром команди чуж. табору. До нас присідається смілива польська гурткова. Збирає від нас підписи у свій пам'ятник, вмішується сміливо в нашу розмову і вже сміється з нами як давно знайома. Хлопці діляться з нею десь роздобути хлібом, а вона навіть не від-

...Дрімас, завинувшись у коц, стійковий...

мовляється. Все якесь таке самозрозуміле.

Западає сумерк. Табор відпочиває. Деякі чужинці, що поверталися з товариських змагань у відбіванці, відпочивають, поклавши ноги на пні сосон, інші сидять навкруги вогнищ, співають. Одні поляки далі вправляють невпинно танки, співи... Коло німецьких шатер найвеселіше. Іду туди. Якийсь смішака в широкім пластовім капелюсі вистіває під акомпаніємент гітари. Найближчі сусіди — мадяри присідаються до гурта. Всі беремося за руки і гойдаємося під такт. Німець починає речитувати «Ді Гльоке». Підперізується ручником, складає руки «так рецитую дівчинка», далі кладе руки на бедра, з сірника імітує монокейл, робить різну міну і кричить «ді гльоке» — «це пруський офіцер» і т. д. і т. д. Переходить з дотепу на дотеп, здається, що його запас ніколи не вичерпається. Ми заходимося від сміху.

Вже зовсім стемніло. Групи відходять на ватру. В таборі залишаються знову тільки стійки. Виходжу на беріг і бачу тільки здалека полум'я ватри. Жалкую, що не можу почути тих співів і побачити тих всіх танків, до яких чужинецькі групи так пильно підготовлялися.

На площі Служба Божа і спущення чужинецьких прапорів. Хорунжі знімають під звуки національних тимнів свої прапори. Найбільш звертають на себе увагу мадяри своїм парадним кроком.

І знову — на середущім машті тільки український прапор.

Чужинецькі скавти прощають нас теплими словами.

Опівночі по Великій Святочній Ватрі запрошуємо тих чужинців, що залишилися, на товариську ватру старших пластунів. Приходять тільки мадярські провідники груп і засідають з нами кругом вогнища.

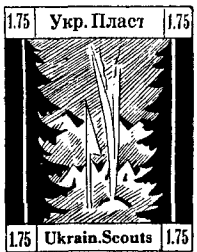
Програма необдумана, невимушена — от, що нам на думку прийде. Співаємо раз ми, раз вони, мадяри виводять якийсь танок, ми з черги пописуємося «арканом». Далі вчимося «чардаша»: «раз, два, раз, два» зовсім не так важко! Дасмо ще кілька маленьких скечів — кілька наших пластунок перекладають мадярам все на німецьке. В мадярів невечерпаний запас думок і жартів. Нав'язуємо товариські розмови, міняємося адресами, плануємо листування. Ватра добігає кінця. Мадяри пропонують стрибати через вогонь — це має зміцнити наші товариські взаємини. Кожний бере одну пластунку за руку і скачуть через полум'я.

На сході вияснюється. Наші гості відходять на станцію — працюємо з ними, як з добрими друзями. — Лі —

КУЛОК ФІЛЯТЕЛІСТА

ПЛАСТОВІ ПОШТОВІ МАРКИ

Кооператива «Пласт» видала на доручення Головної Пластової Старшини поштові марки зприводу Ювілейного Свята Весни в Міттенвальді. Появилися вони двома серіями: перша чотири вартості (0.15, 0.30, 0.40, 0.60, 0.70, 0.80, 1.20, 1.25, 1.30, 1.50, 1.75, 2.00) з рисунками пластуна із прапорцем та ватрою і написом «Укр. Пласт» по українськи й англійськи. Друковані всі вони офсетом

на патентованому гумованому папері кожна іншою барвою у форматі 3,5×4,5. Виконала їх друкарня Ноймайстера в Байройті в аркушах по 30 марок. Наклад кожної марки — 3.000 штук. Частина накладу недіркована.

Цими марками франковано листи й листівки у внутрішній пошті на Ювілейному Святі Весни у Міттенвальді в днях 5. до 7. липня 1947 і листи та картки висилані з Міттенвальду німецькою поштою. Останні були франковані теж і німецькими поштовими марками й опріч української печатки із написом «Міттенвальд — Ювілейне Свято Весни» мали ще й німецьку печатку з обрисом Карвенделю та скрипкию. Листи й картки, що йшли внутрішньою поштою в рамках табору Ю. С. В. були перебивані тільки українською печаткою із датою даного дня. Невеликий запас цих пластових поштових марок має ще на складі Кооператива «Пласт» в Байройті.

ЮВІЛЕЙНІ МАРКИ УГА-УТГІ

З нагоди 25-ліття Української Господарської Академії, заснованої в 1922 р. в Подєбрадах в ЧСР, яка сьогодні під назвою Українського Технічно-Господарського Інституту (УТГІ) веде свою діяльність в Регенсбургу, вийшла серія марок, присвячених ювілесві цієї нашої відомої й заслуженої установи. На першій, синьїй барви марці, вартості 1 — організатор УГА покійний український діяч Микита Шаповал на фоні Праги, на двох других, червоної й темнобронзової барви марках, вартості 2 — катедра в німецькому місті Регенсбург, де перебуває сьогодні УТГІ, на четвертій (перша зліва внизу), цегля-

стої барви марці, вартості 10 — замок короля Юрія в Подєбрадах (ЧСР), де засновано колись УГА, на п'ятій, темнобронзової барви й вартості 5 — перший ректор УГА пок. проф. інж. І. Шовгенів на шостій й останній, цеглястої барви й вартості 3 марці — київська Могилянсько-Мазепинська Академія в добу гетьм. Івана Мазепи. Ціна цілої серії 25 німецьких марок.

ЯК ЗБЕРІГАТИ ПОШТОВІ МАРКИ?

Перед кількома десятиліттями, коли тільки починалося збирання марок, збирачі свої марки наліплювали в альбомах чи в збірниках і то нераз за допомогою клею чи синдетикону. Таким чином знищилися багато марок. Пізніше збирачі наліплювали марки за допомогою тонкого гумованого паперу, деякі більш вибагливі зберігали свої марки в спеціальних копертах із прозорого паперу (по нім. цельглас). Перший спосіб має ту недогоду, що від частого наліплювання чи переліплювання марка нищиться. Не можна теж зберігати усіх марок і в копертах, бо деякі роди прозорого паперу (Цельглас-у) можуть пошкодити марки. Ще найкраще переховувати марки в альбомах або й на окремих листках з наліпленими вздовж смугами із прозорого паперу, за які можна вкладати поштові марки в якому хочете порядку (т. зв. по німецьки — Айнштекальбум). Коли ж хто хоче свої марки таки наліплювати, то для цього треба вживати вузьких гумованих смужечок паперу, що їх закладається один міліметр на горішньому кінці і приліплюється під самим горішнім кінцем марки. Коли для цього вживається до-

брого паперу чи доброго клею, то — роблячи це обережно — можна марки перенести з альбому в альбом частіше.

НОВІ ПОШТОВІ МАРКИ

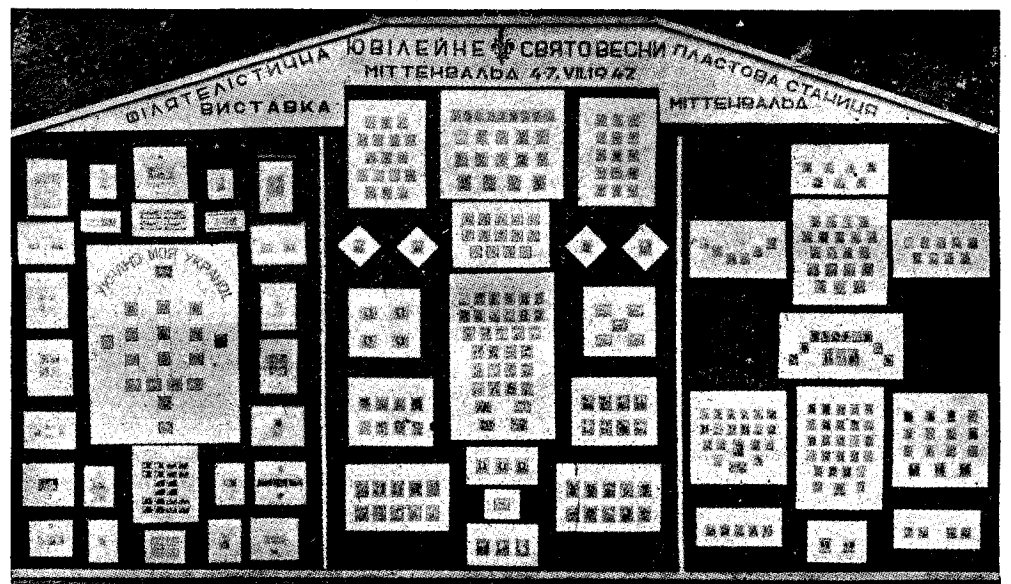
Швайцарія

Швайцарська пошта видала з нагоди ювілею залізниці чотири поштові марки, дохід з продажі яких призначений на допомогу інвалідам та на поборювання рака. На першій — 5 + 5 марці (зелена з червоним) — робітники біля залізничних рейок, на другій — 10 + 10 (сіра, шамау й червона) — станція Роршах над Бодензе, на третій — 20 + 10 (кармін, шамау й червоний) — гірська станція Люен-Кастіель і на четвертій — 30 + 10 (синьосіра й червона) — гірська станція у Флюелен. Марками цієї серії можна франкувати листи в Швайцарії до 30. листопада ц. р.

Польща

В Польщі появилася серія марок під назвою «Польська культура». НА 10-злотовій відома винахідниця радіума Марія Склодовська-Куріє, на 1-злотовій, Яцек Мальчевскі та Юзеф Хелмоньскі, на 2-злотовій брат Альберт з Кракова, засновник добродійного ордену Альбертинів, на четвертій — 3-злотовій — Фридерик Шопен, відомий в усьому світі музик, на п'ятій — 20-злотовій — польський поет Адам Міцкевіч, на шостій — 5-злотовій — діяч польського театру: А. Бугуславскі, Ярач і Г. Модржевска, на сьомій — 6-злотовій — відомі польські письменники-прозаїки: А. Свентоховскі, С. Жеромскі і Болеслав Прус і вкінці на останній восьмій — 15-злотовій польські поети: Ст. Виспянські, Юл. Словацкі і Ян Каспрівіч. В черговому числі подамо 2- і 3-злотову марки.

Філятелістична виставка пл. станиці М іттенвальд на Ю. С. В. (фото М. Черниш)

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

СВЯТО ВЕСНИ В ЕРЛЯНГЕНІ

Зелений Понеділок 1947 року.

Ерлянгенські пластуни та пластуни, всі в одностроях, метушаться по таборі з діловитим виразом лица, бо це сьогодні їх день, сьогодні вони покажуть таборіві, що вони вміють!

Починають з'їздитися гості. Перша приїздить делегація з Регенсбурга, приїздить представник Обласної Команди та кошований Регенсбурзького Пластового Коша. З ними троє хорунжих з кошовим прапором та ще кілька старших пластунів та пластунок.

За Регенсбургом прибуває і Нюрнберг. Той прибув багато численніше і —

Пластуни з Ерлянген (фото Софрон)

що найважливіше змоторизовано-вантажним автотранспортом. Знов сміх, знову радість, аж весняне сонце сміється і мури суворих червоних казарм, в яких приміщений табор, здається, оживають.

Збірка, піднесення прапора і молитва. Пластуни, уставлені в стрункий чотирикутник докруги щогли. Всі очі звернені на прапор, що поволі та маєстатично підноситься все вище та вище вгору, у соняшні простори безхмарного весняного неба. Так, як колись підносилося на Остодорі, на Соколі, в Підлютому... І ця сама бадьора пісня:

«Цвіт України і краса,
Скобів орлиний ми рід»...

що колись дзвеніла по карпатських верхах... І дальше знов традиційна молитва української молоді:

«...Волю зішли Україні,
Щастя і долю дай їй...

А вгорі має український прапор...

Полева Служба Божа і молебень... Грекокатолицький і православний священники вітають пластунів та пригортають ніколи не забувати про «Три Головні Обов'язки Пластуна»: бути вірним Богові та Батьківщині, помагати другим та повинуватися пластовим законам і проводові.

Опісля пластова присяга. «На спомин давної, батьківської слави Вкраїні обіти складаю отсі... «повторює в один голос ціла лава пластунок, коли провідниці гуртків тримають руки на прапорі. Голова Ініціативного Пластового Гуртка іменує новозаприсяжених пластунками-учасницями та припинає їм пластові лелійки. Пластуни стають членами великої родини українських пластунів, а з нею ще більшої родини Всесвітнього Скавтингу.

Після обіду — тереновий змаг. Хто більше знаків знайшов, хто краще виконав завдання, хто скорше дійшов до мети, хто по дорозі зробив добре діло, той буде переможцем.

Ось і по змагу втомлені, але з раді-

стю в очах вертаються пластуни та пластуни до табору.

В десятій годині вечора збірка біля ватри. На наказ четверо пластунів підпалює ватру. Коротка промова голови Ініціативного Пластового Гуртка та представника Области. Тоді всі пластуни сідають докруги ватри і починається традиційне пластове свято, таке близьке, таке рідке для старших пластунів, таке цікаве та чарівне для молодших, таке зворушливе для мешканців табору, що теж зібрались докруги ватри. Деклямації та пісні йдуть одні за одними.

Вечірня молитва і стягнення прапора. Потім пластове «Добраніч» біля погаслої ватри. Пластуни стоять кругом, з'явившись за руки і лунає пісня:

Тихо спи, без тривоги,
Тут є Бог...

Завмирає поволі пісня... Кінчається свято. Але лишає у серці всіх щось тепле та ясне, щось, наче кусочок рідної Батьківщини, тут, на чужині.

Пластунка.

Пластове свято у Вайсенбурзі

Зелені Свята у Вайсенбурзі пройшли під знаком пластового Свята Весни. З суботи на неділю запалено ватру на таборівій площі біля задалегідь розбитих таборових шатер.

В неділю місцевий парох о. Бойко відправив Службу Божу і виголосив проповідь до молоді. Після проповіді з української православної церкви виїшла процесія й усталилась перед спленим з гілля і вінків польовим олтарем. О. прот. Овчаренко відслужив молебен, закінчений словом до молоді.

Після обіду пластуни відійшли до лісу, де відбулися змагання в бігу та скоках.

З нагоди Свята Весни відбулася теж виставка українських вишивок і виробів з дерева. Були виставлені експонати з робітень пп. Тарнавського й Чуласького.

Увечері запалено ватру. Пластуни і пластуни виступили із вправами, співами, деклямаціями й танками.

Вас. Федів.

Юначки і ст. пластуни (фото В. Ф.)

Др. Атанас Фіголь

«Ідеологічні Основи Сеніорського Руху» (Записки Українського Пластуна ч. 15). Ціна 1 РМ. Набувати в Кооперативі «Пласт».

Увага! Другий наклад!

«Методика науки в порядку». (Записки Українського Пластуна Ч. 9) Набувати в Кооп. «Пласт». Ціна 1 РМ.

Команда Свята весни (фото В. Ф.)

Дитячі й юнацькі видання признані для вжитку Об'єднанням Працівників Дитячої Літератури — ОПДЛ.

1. СОНЕЧКО — журнал для наймолодших дітей. Виходить раз на місяць. Адреса: „Sonetschko“, Ellwangen-Jagst, Lager IRO 709.

2. МАЛІ ДРУЗІ — журнал для дітей молодшого й середнього віку і молодших пластових новаків. Виходить від липня ц. р. раз на місяць. Ціна 1 РМ. Адреса: „Mali Drusi“, Augsburg, Speyererstr. 1.

3. ЮНІ ДРУЗІ — журнал для дітей старшого віку і старших пластових новаків. Виходить раз на місяць. Ціна числа 1 РМ. Адреса Редакції: „Juni Drusi“, München, Dachauer Straße 9/II. Адреса Адміністрації: „Juni Drusi“, — Кооп. „Plast“, Bayreuth, Leopold-Kaserne.

4. НА СЛІДІ — журнал пластового юнацтва. Виходить раз на місяць. Ціна числа 2 РМ. Адреса: „Na Slidi“ — Кооп. „Plast“, Bayreuth, Leopold-Kaserne.

5. НАШИМ ДІТЯМ — неперіодичний збірник-альманах. Ціна першого числа 4 РМ. Замовляти: Verlag „Labor“, München, Rosenheimer Straße 46a.

6. В-ВО «НАШИМ ДІТЯМ» видало досі для наймолодших і молодших дітей:

1. О. Судомора: Діти, одгадайте! 2. М. Коцюбинський — О. Судомора: «Про двох цапків, дві кізочки»; 3. Є. Яворівський — Е. Козак: «Казка дітям невелика про курчатко й про шуліку»; 4. Н. Забіла — Е. Козак: «Хатинка на ялинці»; 5. Н. Забіла — В. Манастирський: «Пригоди з автобусом»; 6. Н. Забіла: «Півник та курочка»; 7. Н. Бурик: «Гуся»; 8. І. Франко, Брати Грімми: «Казки»; 9—10. В. Гренджа-Донський-В. Манастирський: «Байка про козу та вовка» і «Пригоди зайчика»; 11. Роляник: «Чорний Долько».

Для дітей молодшого й старшого віку та для юнацтва: 12. І. Франко: «Коли ще звірі говорили»; 13. А. Чайковський: «За сестрою» — істор. оповідання.

В друку: М. Вовчок-Я. Гніздовський: «Сестричка Мелася», Б. Данилович-М. Михалевич: «Легючий корабель» — казки, Р. Роляник-М. Михалевич: «Хлопці з зеленого бору» істор. оповідання-казка. О. Судомора: «Вім-бом», Р. Завадович-В. Вербицький: «Казка-вігадка смішна про ведмедя ласуна», Л. Глібів-О. Судомора: «Байки» й інші.

Звертайте увагу на знак ОПДЛ на виданнях для дітей і юнацтва — тільки видання з цим знаком є перевірені й признані вартісними для читання.

ПАРТІЯ ЗДОРОВ'Я

Бейден Пауел про спорт

«Взагалі говорячи, — пише Бейден Пауел одному з своїх кореспондентів, — я не бачу шкоди в тому, що молоді люди збираються в нас по суботах подивитися на футбольні змагання. Але я лічу дуже шкідливим для них і для нації те, що вони платять за гру друтих, замість того, щоб грати самим. Я менш за все є прихильний протестувати проти доброго, здорового, англійського спорту, що є корисний для самих гравців. Але мені не подобається, що ми поступово стаємо нацією роззяв, якими були римляни перед упадком своєї імперії. Вони відвідували свої цирки, де наймані виконавці з'являлися перед ними на арені зовсім так само, як в теперішній час нагопи англійців сходяться подивитися на футбольні змагання, на яких грають професіонали. Футбол, сам по собі, чудова гра для фізичного й морального розвинення молоді, тому, що привчає не злитися, не нерувати при невдачах, заставляє підтримувати в собі добродушно-бадьорий настрій і подавляє особисте самолюбство й бажання вирізнитися перед юрбою. Крім того, розвивається привычка до дисципліни й чесною гри.

Розвій цих якостей представляє чудову підготовку до великої життєвої гри. Але футбол стає шкідливою грою, якщо відвертає хлопців від їх власних гор і перетворює їх в простих роззяв. Особисто я сам люблю оглядати величаві екземпляри нашої раси, цих атлетів, виспортованих, що грають безпомилково. Але серце стискається, коли поглянеш на другий бік медалі, — на тисячі хлопців і молодих людей блідих, вузькогрудих, сутулих, анемічних, що безперестанно курять цигарки. Велика кількість з них з азартом б'ються об заклад і програють останні гроші, перетворюючись мало-помалу в істериків, що стогнуть від нервового чекання й виють від захоплення. Особливо різке вухо той істеричний верескливий сміх, що ним невідступно зустрічають невдале падіння кого-небудь з граючих. Мимоволі дивуєшся, невже це та сама нація, що має опінію безстрасної й спо-

коїної, що не піддається паніці й побудженню, спокійно-самовпевненої в самих критичних хвилинах. Гонить хлопців геть від цих видовищ, учить їх

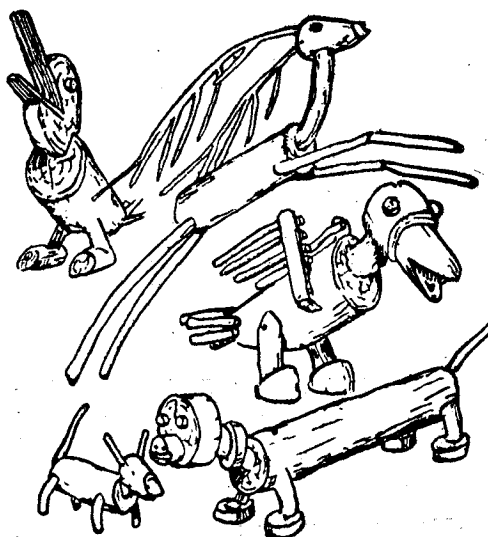

Бі-ші

бути діяльними, в чому б не прийшлося, а не роззявами й фланерами.

Хоч я сам поклонник спорту, майже в кожному його роді, я приходжу до висновку, що у всіх колах великобританського суспільства значення спорту і гор дуже прибільшене з різного погляду. Зацікавлення спортом доведено до краю на шкоду серйозній праці.

Як зробити тотем?

„Boy scout“, Roma, 1947

Від Редакції «На сліді»

Юнаки і Юначки!

«На сліді» — це журнал пластового юнацтва і Редакція хоче зробити його справді юнацьким часописом. Але ж для цього треба, щоб в часописі співпрацювали й Ви, надсилаючи свої статті, оповідання, нариси й поезії, описи мандрівок і зустрічей, фотографії й рисунки, дописи з пластових імпрез: свят- [кувань, концертів — і все те, що варто надрукувати в часо- [писі.

Всі матеріали шліть на адресу:

Кооператива «Пласт»
(Для «На Сліді»)
Байройт
Леопольд Касерне, Бл. IX.

* * *

Оголошення

Замовляти й передплачувати
«На Сліді»

можна в кооп. «Пласт», Байройт, Леопольд-Касерне. — Ціна числа 2.- НМ.

Всі письма між пластовими осередками як теж і листування між пластунами офранковуйте

пластовими марками «Джемборі 1947». Ціна: червоних: 0.25 НМ, брунатних: — 0.50 НМ, голубих — по 1 НМ.

(Брунатних і голубих марок можна вживати як квитків вступу на пластові свята, імпрези тощо).

Кооператива «ПЛАСТ»

Байройт, Леопольд Касерне, ДП Кемп доставляє весь потрібний для пласту ванна врияд, пластову літературу, і теж шкільне та канцелярйне приладд

Від Редакції

В 1. числі нашого часопису за липен ц. р. трапилася прикра друкарська помилка. В першому рядку передової статті замість «В тридцятитліття» ма бути «В тридцятип'ятиліття».

Кооператива «Пласт» Байройт, Леопольд-Касерне, має на складі і висилає такі видання:

- «Молоде Життя» ч. 2, 3, 4.
- «Юні Друзі» ч. 1, 2, 3.
- «На Сліді» ч. 1.
- «Пластун» ч. 1/47
- «Основи Скавтової методи»

Д-р Шлемкевич: «Прогулька до Великої Столиці».

Листівки з пластовими мотивами, марки-наліпки, «Джемборі», «Ю. С. В.» і «Український Пласт».